

Hvor godt er karplantefloraen i Norge kartlagt? 3. Nordland

Torbjørn Alm og Oddvar Pedersen

Alm, T. & Pedersen, O. 2017. Hvor godt er karplantefloraen i Norge kartlagt? 3. Nordland. *Blyttia* 75: 141-175.

How well is the vascular plant flora of Norway known? 3. Nordland.

Nordland is Norway's second largest county, with an areal extent of 38,482 km². In general, Nordland is reasonably well covered in terms of botanical exploration, with few blank areas. No flora covering the entire area has ever been compiled, but floristic surveys are available from several part areas, ranging in size from single localities to large districts. Still, the absence of a comprehensive account of the flora hampers comparison with Troms and Finnmark, e.g. in terms of establishing the number of new species recorded during recent years. About 42 new, indigenous taxa and at least 216 introduced taxa have been added to the flora (or identified) since 1940. Maps showing the distribution of herbarium specimens collected in Nordland reveal a number of sparsely studied areas that should receive attention during future field work.

Torbjørn Alm, Tromsø museum, PB 6050 Langnes, NO-9037 Tromsø torbjorn.alm@uit.no

Oddvar Pedersen, Naturhistorisk museum, PB 1172 Blindern, NO-0318 Oslo oddvar.pedersen@nhm.uio.no

Nordland er Norges nest største fylke (38 482 km²) – og uten sammenligning det lengste. På sett og vis er det også landes fremste kystfylke. Takket være mylderet av øyer, sund og fjorder (figur 1), kan Nordland skilte med en samlet strandlinje på rundt 14 000 km.

I denne artikkelen skal vi se på graden av botanisk utforskning, slik vi tidligere har gjort for nabofylkene i nord. Det er i utgangspunktet en mer komplisert oppgave, ettersom Nordland mangler en fylkesflora, slik vi har for Troms (Benum 1958, Engelskjøn & Skifte 1995) og Finnmark (Dahl 1934). J.M. Normans «Norges arktiske flora» (Norman 1894, 1900, 1901) dekker bare den midtre og nordlige delen av fylket, basert på feltarbeid på et stort antall lokaliteter (sml. Alm 1999, 2000a). De floristiske optegnelsene hos Norman (1883) utgjør et supplement i sør, bl.a. i Vefsn, men har tyngdepunktet i Trøndelag. For den sørlige delen av fylket må vi heller basere oss på kartleggingen til Ove Dahl (Dahl 1912, 1915) – som for lengst er moden for revisjon.

I ti kommuner fra midt fylket og nordover til Hamarøy og Tysfjord har Prosjekt Saltens flora drevet omfattende floristisk kartlegging i en årrekke. Denne virksomheten har gitt opphav til et stort antall herbariebelegg – og titusenvis av registrerte artsforekomster; disse er i sin helhet tilgjengelig via Artskart (Skoglund 2014). Lofoten og Vesterålen har likeens

tiltrukket seg en rekke botanikere i de senere år, men større oversikter over floraen er mangelvare. Detaljene skal vi komme tilbake til.

Utforskningshistorie

Noen spredte opplysninger om floraen i Nordland kan trekkes ut av kilder som ligger langt tilbake i tid, inkludert noen sagatekster. Peder Claussøn Friis har i sin *Norriges oc omliggende Øers sandfærdige Beschriffuelse* (Friis 1632, Storm 1881) et forholdsvis rikholdig materiale fra Nordland. Erich Pontoppidan streifer likeens innom Nordland flere steder i sitt *Det første Forsøg på Norges Naturlige Historie* (Pontoppidan 1752, 1753). En del kan også hentes ut fra de «topografiske» områdebeskrivelsene som ble populære utover 1700-tallet. I motsetning til den topografiske litteraturen for øvrig, hadde major Peter Schnitlers grenseeksaminasjonsprotokoller et jordnært formål, i form av grensetrekning mellom Norge og nabolandene. De inneholder imidlertid et vell av detaljer fra områdene han besøkte (se Qvigstad & Wicklund 1929, Mordt 2008).

Det er likevel først med biskop Johan Ernst Gunnerus og hans *Flora norvegica* (Gunnerus 1766, 1772) at vi kan snakke om noen egentlig botanisk utforskning av Nordland. Gunnerus besøkte selv en lang rekke lokaliteter i fylket på sine embets- og visitasreiser. Han påviste og noterte en rekke artsforekomster, delvis dokumentert ved herbarie-

Figur 1. Nordlandskysten vrirler av små og store øyer, som her i Meløy. Foto: Trond Skoglund.
The coast of Nordland is teeming with islands and islets, as here in Meløy.

belegg som fortsatt finnes i samlingene ved Vitenskapsmuseet i Trondheim (TRH). Det floraverket som kom, må sies å være nokså rotete. Ove Dahl byr på en mer oversiktlig fremstilling av Gunnerus' reisevirksomhet og observasjoner, samt deler av korrespondansen med presteskaper, fordelt over en lang serie artikler. For Nordlands del er det særlig ett av tilleggene (Dahl 1893) som peker seg ut.

I Nordland, som ellers i Norge, var flere av de lokale prestene botanisk interessert. Viktig for Nordlands del er Iver Ancher Heltzen i Rana. Hans omfangsrike topografiske beskrivelse av Rana fra 1834 (trykt som Heltzen 1981) inneholder også en rekke botaniske observasjoner. Blant almuen var slike sysler sjeldne, men vi kjenner i hvert fall en lokal plantetegner i Lofoten, nemlig Rasmus Arntzen i Vågan. Han var i virksomhet rundt midten av 1800-tallet (Reiersen 1985).

En sentral skikkelse i utforskningen av Nordlands flora, på samme vis som for nabofylkene i nord, er J.M. Norman. Under sin tid som forstmester i landsdelen, med base i Tromsø, gjennomførte han mange og lange embetsreiser, med floristiske undersøkelser som bigeskjeft. Etter at Norman fikk en form for statsstipend, viet han seg helt til denne oppgaven. For Nordlands del er undersøkelsene, slik

de ble presentert i *Norges arktiske flora* (Norman 1894, 1900, 1901) innskrenket til områdene nord for polarsirkelen. Der er de til gjengjeld svært omfattende og detaljrike. Norman har for så vidt også botanisert lenger sør i fylket, og noen opptegetninger derfra ble publisert separat (Norman 1883).

Axel Blytt har også gitt et bidrag til floraen i den sørlige delen av Nordland (Blytt 1872). Den sentrale skikkelsen i dette området, i hvert fall når det gjelder kysttraktene på Helgeland, er imidlertid Ove Dahl. Han utførte omfattende feltarbeid, og har publisert en oversikt over plantelivet der i to bind (Dahl 1912, 1915).

Frem til 1980-tallet ble det utført mange og spredte botaniske undersøkelser i Nordland, ofte i forbindelse med vassdragsregulering og andre inngrep. De dekker bare unntaksvis særlig store områder. De botaniske undersøkelsene av havstrand i fylket på 1980-tallet (Elven et al. 1988a, 1988b, 1988c, 1988d) medførte derimot besøk på et stort antall lokaliteter langs kysten, og bidro i høy grad til bedre kartlegging av en rekke arter (se bl.a. Alm et al. 1987a, 1987b).

En tydelig utvikling i de senere år er at det er færre og færre fagbotanikere som driver feltbasert utforskning av flora og vegetasjon for botanikkens

2

Figur 2. Prosjekt Saltens flora har stått for en omfattende kartlegging av floraen i midtre deler av Nordland i en årrekke. Bildet viser registrering på et myrområde i Saksenvika i Saltedal. Foto: Trond Skoglund.

The «Flora of Salten» project has over several years been carrying out an extensive mapping of the flora of the middle parts of Nordland. The photo shows investigation of a bog area at Saksenvika in Saltedal.

egen skyld. Storparten av feltvirksomheten er knyttet til utbyggingsprosjekter, verne- og skjøtelsesplaner av ymse slag, og utøves av en hærskare av konsulentfirmaer. Det gir opphav til et uoversiktlig mylder av rapporter, av nokså blandet kvalitet. I noen tilfeller får man inntrykk av at PC'ens kopi-funksjon er det viktigste arbeidsredskapet, ved at lange avsnitt kopieres uendret fra rapport til rapport, mens bare stedsnavnene byttes ut. Det bidrar ikke til å gjøre dem særlig leseverdige. Som vist av Gaarder & Høitomt (2015a, sml. 2015b) – riktignok med hovedvekt på kryptogamer – er kvaliteten på rapportene og fagkunnskapen til konsulentene som lager rapportene svært så blandet.

Det gjør ikke saken bedre at konsulentene, med Miljøfaglig utredning (og i noen grad NINA og NIVA) som hederlige unntak, i svært liten grad dokumenterer sine funn i form av belegg. Dermed

er det i praksis ikke mulig å gå dem etter i sømmene med hensyn til hva de egentlig har sett eller funnet. I flere tilfeller angir de funn av arter langt utenfor de områdene de ellers er kjent, og da er fraværet av belegg et savn. Storparten av disse undersøkelsene etterlater ingen spor i herbariene i det hele tatt.

Rapportene inneholder tidvis rikelig med floristiske opplysninger, som utvilsomt er av interesse f.eks. i forbindelse med fremstilling av floraer for større eller mindre områder. For de to forrige fylkene (Finnmark og Troms) har vi tatt lett på denne litteraturen; der er det etter måten rikelig med andre publikasjoner å bygge på. For Nordland er bildet annerledes. Større folketall og flere utbyggingsplaner fører til at det er mye større virksomhet også på konsulentsiden, og lite annen kartlegging bortsett fra den omfattende aktiviteten Prosjekt Saltens flora står for. Av den grunn har vi her gjort et forsøk

Tabell 1. Fordeling av karplantebelegg fra Nordland på de ulike norske og svenske herbariene, med angivelse antall belegg med og uten koordinater, eldste og yngste belegg, samt snitt og median for de enkelte herbariene.

Vouchers of vascular plants from Nordland in Norwegian and Swedish herbaria: total number of vouchers, vouchers with and without UTM (and percentage with), and first, last, mean and median years of collection.

Herbarium	Belegg	Andel	mKoord	uKoord	%Koord	År_Første	År_Siste	År_Snitt	År_median
TROM	54574	54,25 %	53921	653	98,80 %	1841	2016	1976	1982
O	20988	20,87 %	16577	4411	78,98 %	1822	2015	1934	1920
TRH	14671	14,59 %	12734	1937	86,80 %	1763	2016	1962	1968
BG	3404	3,38 %	276	3128	8,11 %	1841	2011	1918	1899
S	1918	1,91 %	66	1852	3,44 %	1753	2011	1958	1969
GB	1864	1,85 %	1	1863	0,05 %	1852	1988	1926	1920
LD	1715	1,70 %	41	1674	2,39 %	1821	2011	1918	1909
UPS	488	0,49 %	37	451	7,58 %	1800	2010	1920	1928
KMN	398	0,40 %	392	6	98,49 %	1883	2014	1986	2006
OHN	368	0,37 %		368	0,00 %	1854	1999	1900	1893
NLH	121	0,12 %	69	52	57,02 %	1842	1993	1959	1987
UME	80	0,08 %	1	79	1,25 %	1859	2012	1946	1965
Totalt	100589	100,00 %	84115	16474	83,62 %	1753	2016	1963	1973

på å få med i hvert fall deler av det konsulent- og utredningsbaserte rapportmylderet. Om ikke annet, tjener hærskaeren av konsekvensutredninger til å belyse hvilket utbyggingspress den norske naturen er stilt ovenfor – og Nordland er så visst ikke noe unntak.

Å lage en oversikt over alt som finnes av rapporter er knapt mulig, like lite som det er enkelt å få tak i dem. Noen av de større firmaene og instituttene har greie nettsider hvor storparten av rapportene – men ikke alle – kan lastes ned digitalt (i rekkefølge etter brukervennlighet: Miljøfaglig utredning, Ecofact, NIJOS, Biofokus, NIVA), mens f.eks. NINA har et nokså dysfunksjonelt system. Og hvordan man skal spore opp rapporter fra konsulentfirmaer man knapt har hørt om, må gudene vite. Bildet blir enda mer komplisert av at rapportene i noen tilfeller må hentes ut via oppdragsgiver, og ikke fra firmaene som har laget dem. Siden rapportene bare unntaksvis er trykt, er bibliotekene og deres systemer heller ikke til all verdens hjelp.

Går vi ned på regionalt nivå, blir bildet mer sammensatt. På Helgeland, både ytre og indre strøk, foregår det knapt noen regional kartlegging, selv om mange mindre områder og lokaliteter er blitt undersøkt også i de senere år (se under). I Salten, nokså vidt definert som de ti kommunene fra Meløy og Saltdal i sør til Hamarøy og Tysfjord i nord, foregår det derimot et svært omfattende og aktivt lokalfloraarbeid i regi av Prosjekt Saltens flora (figur 2). Det startet opp tidlig på 1980-tallet (se under).

Kommunene rundt Ofotfjorden (Ballangen, Narvik, Evenes) og vestover til fastlandsdelen av Tjeldsund (og Tjeldøya) har så langt ikke fått noen liebhavere på kartleggings- og flora-siden. Granmo (1979a, 1979b) har skrevet om de første botaniske undersøkelsene i Ofoten.

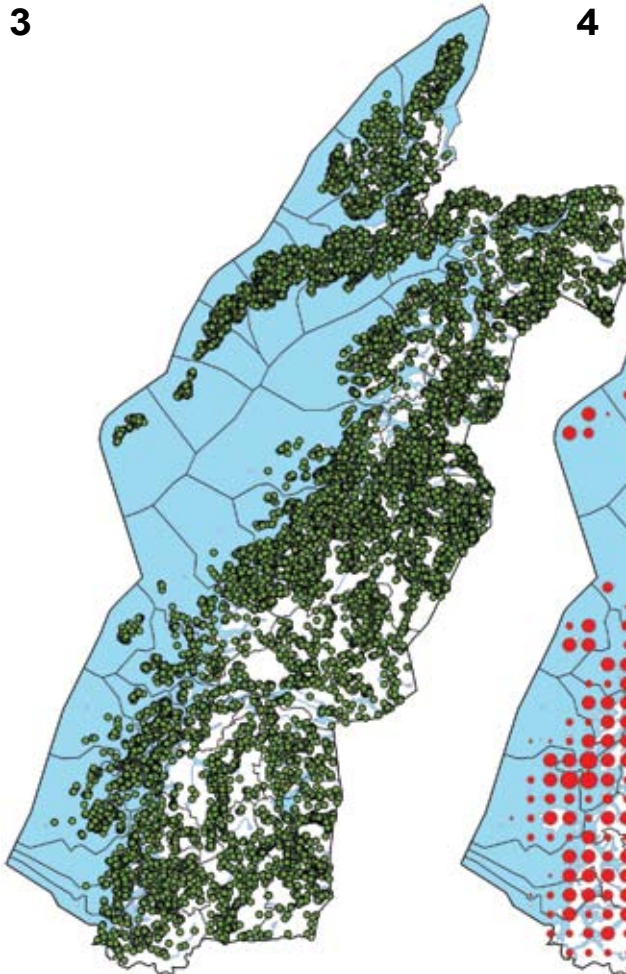
Det er derimot flere som har lagt sin elsk på øyene lenger vest – den store øygruppen som omfatter Hinnøya, Lofoten og Vesterålen. Johannes Reiersen drev i mange år en omfattende floristisk kartlegging med sikte på en lokalflora, som dessverre aldri ble sammenstilt (men grunnlagsmaterialet i form av herbariebelegg og krysslister er tilgjengelig via Artskart). Senere har Andy Sortland tatt opp tråden og sammenstilt utbredelseskart for noen arter og artsgrupper, med hovedvekt på den delen av området som hører til Nordland.

Tallenes tale

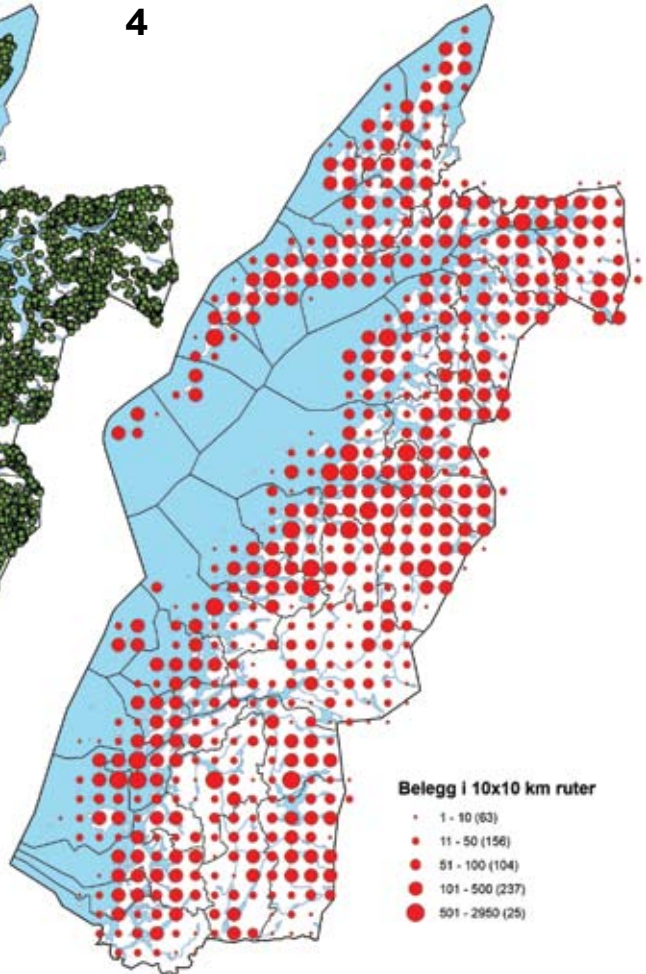
Graden av utforskning kan belyses på flere måter. Nå som store deler av innholdet i de norske herbariene er dataregistrert, er det enkelt å lage tabeller som viser antallet belegg fra de enkelte fylkene. Pedersen (2002) sammenstilte slike data på landsbasis. Når det gjelder materialet i karplanteherbariet på Tromsø museum, gir Alm (2011, 2013, 2016) en oversikt over fordelingen av dette på de enkelte fylkene og kommunene i Nord-Norge.

Mens hovedtyngden av herbariematerialet fra Troms og Finnmark er fordelt mellom Tromsø museum (TROM) og Botanisk museum i Oslo (O), har også Vitenskapsmuseet (TRH) betydelige sam-

3

4

Figur 3. Utplotting av samtlige belegg av karplanter fra Nordland med koordinatfesting i de herbariene som er med i tabell 1. Map showing the distribution of voucher specimens of vascular plants from Nordland in the herbaria listed in table 1.

Figur 4. Belegg av karplanter fra Nordland fordelt på et idealisert 10 x 10 km rutenett. Datagrunnlaget er det samme som for figur 3.

Vouchers of vascular plants from Nordland mapped in a 10 x 10 km grid, based on the same data set as fig. 3.

linger fra Nordland, først og fremst fra Helgeland (se tabell 1), sml. Prestø (2013). Av totalt rundt 100 000 belegg i de nordiske herbariene, befinner godt over halvparten (54 252 eller drygt 54 %) seg i Tromsø (TROM), 20 866 eller 20,9 % ligger i Oslo (O), og 14 521 eller 14,5 % i Trondheim (TRH). Firesifrete antall belegg fra Nordland finnes også i Bergen (BG), Stockholm (S), Göteborg (GB) og Lund (LD), mens de øvrige samlingene tallmessig ikke betyr stort.

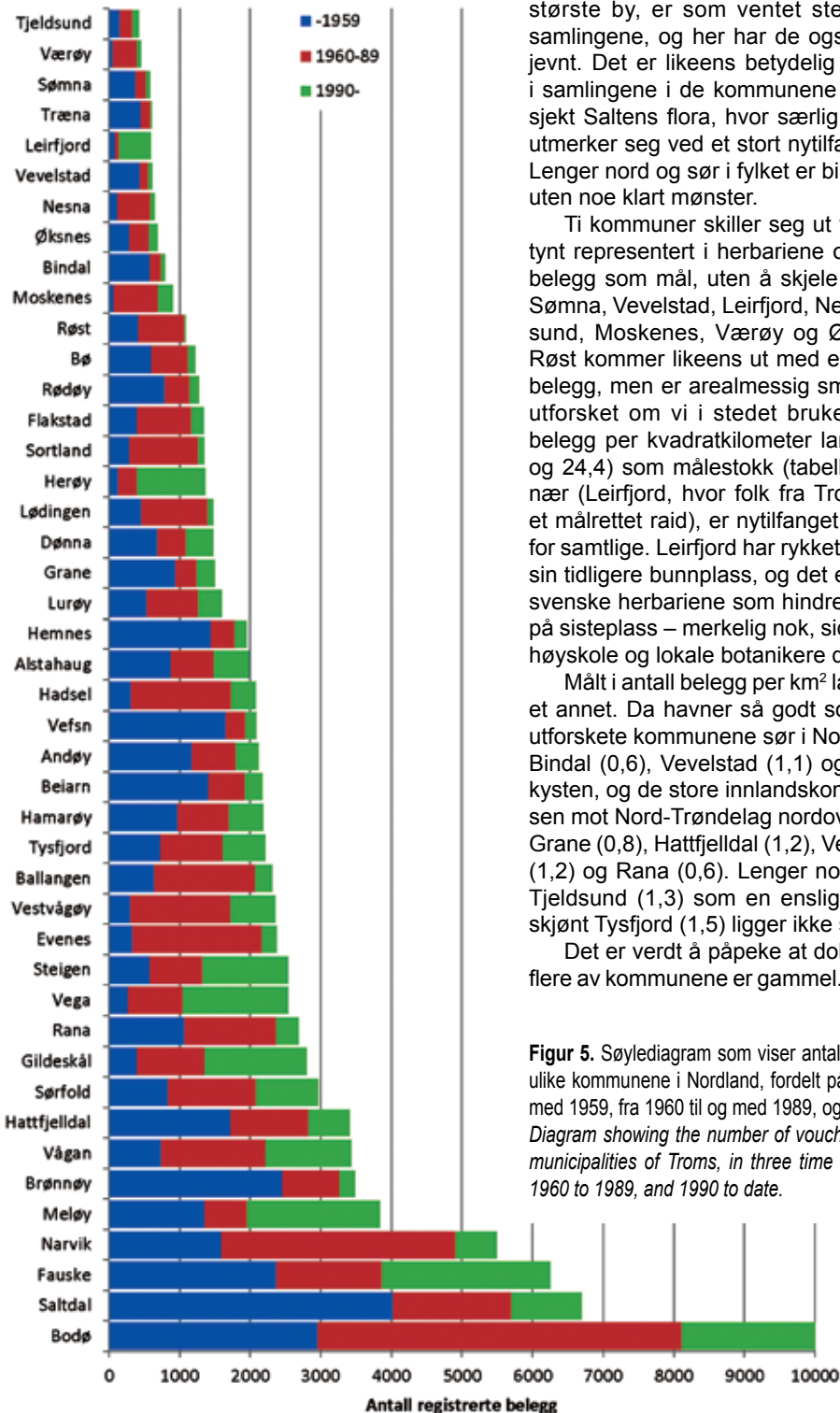
På samme vis som for Finnmark og Troms, bruker vi kart (figur 3 og 4) til å belyse fordelingen

av herbariebelegg i Nordland, dels ved en ren utplotting av samtlige herbariebelegg, og dels fordelt på et idealisert rutenett. I det siste fremstår beleggene som jevnere fordelt enn det som er tilfelle for nabofylkene i nord. Det er få helt blanke ruter eller felter i Nordland, men som vist i det første kartet, finnes det fortsatt hvite flekker på kartet om man går ned på detaljnivå.

Graden av fornyelse i herbariene er vist som søylediagram i figur 5. På samme vis som i Troms, røper det en svært ujevn fordeling av innsatsen, både rent geografisk og over tid. Bodø, fylkets

Tabell 2. Fordeling av karplantebelegg fra Nordland på de 44 kommunene i fylker: antall belegg, prosentandel av totalen, belegg pr. kvadratkilometer landareal, andel koordinatfestet, eldste og yngste belegg, samt median og snitt for årstall for på innsamlingene. *Vouchers of vascular plants for each of the 44 municipalities in Nordland: total number of vouchers, percentage of total, number of voucher/km², and first, last, mean and median years of collection.*

Kommune	Belegg	Andel	Bel/kvkm	Andel koord	Første	Siste	Snitt	Median
Alstahaug	1986	2,0 %	10,6	92,0 %	1767	2015	1951	1981
Andøy	2127	2,1 %	3,2	83,8 %	1770	2015	1953	1946
Ballangen	2317	2,3 %	2,5	90,8 %	1880	2014	1968	1970
Beiar	2182	2,2 %	1,8	85,6 %	1850	2014	1952	1954
Bindal	801	0,8 %	0,6	75,8 %	1844	2011	1931	1912
Bodø	10024	10,0 %	7,2	86,5 %	1829	2015	1963	1968
Brønnøy	3493	3,5 %	3,3	67,6 %	1850	2014	1943	1933
Bø	1226	1,2 %	5,0	89,6 %	1872	2009	1954	1962
Dønna	1485	1,5 %	7,7	87,9 %	1870	2016	1956	1969
Evenes	2384	2,4 %	9,4	92,1 %	1767	2012	1969	1980
Fauske	6255	6,2 %	5,2	78,9 %	1850	2014	1965	1972
Flakstad	1348	1,3 %	7,6	72,4 %	1767	2013	1955	1978
Gildeskål	2803	2,8 %	4,2	96,6 %	1767	2013	1981	1991
Grane	1506	1,5 %	0,8	95,6 %	1886	2012	1951	1944
Hadsel	2085	2,1 %	3,7	80,1 %	1770	2009	1968	1971
Hamarøy	2188	2,2 %	2,1	91,2 %	1767	2013	1964	1964
Hattfjelldal	3412	3,4 %	1,3	89,3 %	1862	2016	1953	1949
Hemnes	1952	1,9 %	1,2	87,1 %	1770	2014	1943	1941
Herøy	1363	1,4 %	21,2	98,6 %	1877	2016	1987	1994
Leirfjord	599	0,6 %	1,3	95,7 %	1850	2010	1989	2006
Lurøy	1603	1,6 %	6,0	90,3 %	1844	2011	1964	1979
Lødingen	1483	1,5 %	2,8	90,2 %	1869	2013	1966	1981
Meløy	3847	3,8 %	4,4	92,1 %	1770	2010	1975	1986
Moskenes	903	0,9 %	7,6	92,1 %	1827	2013	1980	1984
Narvik	5494	5,5 %	2,7	74,5 %	1821	2016	1961	1971
Nesna	656	0,7 %	3,6	38,2 %	1870	2015	1958	1969
Rana	2691	2,7 %	0,6	80,2 %	1763	2014	1956	1971
Rødøy	1284	1,3 %	1,8	81,8 %	1770	2014	1936	1976
Røst	1072	1,1 %	105,8	67,1 %	1880	2001	1956	1968
Salt	6710	6,7 %	3,0	62,4 %	1825	2014	1936	1929
Sortland	1353	1,3 %	1,9	90,3 %	1770	2015	1963	1969
Steigen	2540	2,5 %	2,5	90,4 %	1770	2015	1970	1986
Sømna	592	0,6 %	3,0	93,1 %	1873	2011	1946	1944
Sørfold	2965	2,9 %	1,8	89,5 %	1753	2014	1970	1966
Tjeldsund	430	0,4 %	1,3	81,1 %	1910	2012	1970	1976
Træna	596	0,6 %	36,1	87,6 %	1880	2007	1930	1927
Tysfjord	2224	2,2 %	1,5	90,5 %	1875	2015	1968	1964
Vefsn	2088	2,1 %	1,1	84,5 %	1770	2012	1933	1927
Vega	2545	2,5 %	15,4	86,7 %	1876	2011	1982	1991
Vestvågøy	2363	2,3 %	5,6	89,5 %	1770	2015	1975	1982
Vevelstad	619	0,6 %	1,1	99,4 %	1911	2009	1957	1946
Værøy	454	0,5 %	24,4	85,2 %	1852	2012	1975	1983
Vågan	3441	3,4 %	7,2	85,0 %	1770	2013	1966	1988
Øksnes	690	0,7 %	2,2	88,7 %	1875	2009	1958	1974

største by, er som ventet sterkt representert i samlingene, og her har de også fortsatt å vokse jevnt. Det er likeens betydelig grad av fornyelse i samlingene i de kommunene som inngår i Prosjekt Saltens flora, hvor særlig Fauske og Meløy utmerker seg ved et stort nyttilfang i de senere år. Lenger nord og sør i fylket er bildet mer ujevnt, og uten noe klart mønster.

Ti kommuner skiller seg ut ved å være særlig tynt representert i herbariene om vi bruker antall belegg som mål, uten å skjele til arealet: Bindal, Sømna, Vevelstad, Leirfjord, Nesna, Træna, Tjeldsund, Moskenes, Værøy og Øksnes. Træna og Røst kommer likeens ut med et beskjedent antall belegg, men er arealmessig små, og rimelig godt utforsket om vi i stedet bruker antall herbariebelegg per kvadratkilometer landareal (hhv. 36,1 og 24,4) som målestokk (tabell 2). På ett unntak nær (Leirfjord, hvor folk fra Trondheim har utført et målrettet raid), er nyttilfanget ytterst beskjedent for samtlige. Leirfjord har rykket noen hakk opp fra sin tidligere bunnplass, og det er bare belegg i de svenske herbariene som hindrer Nesna i å havne på sisteplass – merkelig nok, siden det både er en høyskole og lokale botanikere der.

Målt i antall belegg per km² landareal, blir bildet et annet. Da havner så godt som alle de dårligst utforskete kommunene sør i Nordland. Det gjelder Bindal (0,6), Vevelstad (1,1) og Leirfjord (1,3) på kysten, og de store innlandskommunene fra grensen mot Nord-Trøndelag nordover til Ranafjorden: Grane (0,8), Hattfjelldal (1,2), Vefsn (1,1), Hemnes (1,2) og Rana (0,6). Lenger nord i fylket fremstår Tjeldsund (1,3) som en enslig, gjenglemst svale, skjønt Tysfjord (1,5) ligger ikke stort bedre an.

Det er verdt å påpeke at dokumentasjonen fra flere av kommunene er gammel. Om vi ser på gjen-

Figur 5. Søylediagram som viser antall herbariebelegg fra de ulike kommunene i Nordland, fordelt på tre tidsperioder: til og med 1959, fra 1960 til og med 1989, og 1990 og senere.

Diagram showing the number of vouchers collected in the 44 municipalities of Troms, in three time intervals: before 1960, 1960 to 1989, and 1990 to date.

nomsnittsalder på herbariebeleggene (se tabell 2), er det igjen Bindal som skiller seg ut (1912), men også for Vefsn (1927), Træna (1927), Brønnøy (1933) og Saltdal (1929) ligger store deler av dokumentasjonen langt tilbake i tid, med hovedtyngden fra sent på 1800-tallet frem til mellomkrigsårene. Det betyr at de med hensyn til stedfesting ligger langt etter dagens krav og standard.

Kommunevis kjennskap

I Nordland, som ellers i Norge, er hovedtyngden av alle botaniske undersøkelser utført fra 1970-tallet til i dag, lenge etter at de eksisterende regionfloraene ble sammenstilt. Disse undersøkelsene har for en stor del vært rettet inn mot vegetasjonstyper, verneplaner og ymse lokaliteter og delområder. En omfattende sammenstilling av nyfunn i fylket, med mange kart, finnes hos Alm et al. (1987a, 1987b). Fjeldstad & Gaarder (2003) har sammenstilt resultater fra ymse feltarbeid i Nordland. Korbøl et al. (2007) har undersøkt skog og andre naturverdier knyttet til prestegårdene i Gildeskål, Beiarn, Saltdal og Steigen. Floristiske opplysninger fra ulike deler av fylket finnes også hos Børset (1979), Gaarder et al. (2011b, 2011d). Gaarder et al. (2015) har utført en supplerende naturtypekartlegging for en rekke områder i fylket.

Nordland er så rikt på kommuner (44 i skrivende stund) at det blir rent for plasskrevende å gå i detalj om hver enkelt. I tillegg ville det medføre mange gjentakelser, så kommunene er i noen grad slått sammen i grupper under, der datatilfanget eller geografiske forhold tilsier det.

Helgeland. Noen optegnelser om floraen i denne sørlige delen av Nordland finnes hos Blytt (1872) og Anonym (1989). Dahl (1912, 1915) gir en oversikt over floraen i området – som riktignok forlenget er utdatert. Johansen & Elven (1985) behandler den rike vannfloraen i området.

Bindal. En naturtypekartlegging er utført av Holtan (2011). Nevnes kan også forvaltningsplanen for Reppen naturreservat (Gaarder 2003h).

Grane og Hattfjelldal. Disse to innlandskommunene har vært lite besøkt av botanikere i nyere tid. Behandlingen av serpentinflora i Fennoskandia hos Rune (1957) tar blant annet for seg Kruttvassrøddiken. Aune & Kjærem (1977a) kartla botaniske verdier i Vefsnavassdraget, som strekker seg inn i disse to kommunene, og under feltarbeidet i 1974 ble huldregras *Cinna latifolia* oppdaget som ny for Nord-Norge. Often & Vange (1997b) tar opp lokale forekomster av engstarr *Carex hostiana*. Fjeldstad et al. (2013) har utført naturtypekartlegging i begge

kommuner. Veitbygging i Grane har gitt opphav til flere rapporter (Gaarder 2008, Gaarder & Fjeldstad 2009a, 2009b).

Sømna. Holtan & Larsen (2010) har kartlagt naturtyper. Noen floristiske opplysninger finnes hos Hanssen & Holtan (2011). Mjelde & Aanes (2009) har med en oversikt over floraen i Gjerdevatnet. Det foreligger forvaltningsplaner for tre naturreservat (Gaarder 2003a, 2003b, 2003c); alle inneholder noen botaniske opplysninger.

Brønnøy. Det foreligger et rikt herbariemateriale fra Brønnøy, dels som følge av en ivrig, lokal samler (Knut Strompdal), som også har sammenstilt floristiske opplysninger fra området (Strompdal 1940). Elven & Johansen (1984) rapporterte sliretjønnaks *Stuckenia vaginata* som ny for Norge fra to av vannene i kommunen. Often (1995) skriver om det som kanskje er Nord-Norges største forekomst av alm *Ulmus glabra*. Nevnes kan også en notis om japanslirekne *Reynoutria japonica* (Often & Vange 1997a). Nettelblatt (1982) tok for seg Lomsdalsvassdraget – som også strekker seg over i Grane. Mens dette området nå er fredet, er andre vassdrag truet av utbygging (Arnesen 2013d). Gaarder (1997c) har undersøkt Rugånesodden, og utredet biologiske konsekvenser av to påtenkte kalksteinsbrudd (Gaarder 1997c). Gaarder et al. (2010) har utført naturtypekartlegging i kommunen. Noen floristiske opplysninger finnes også hos Gaarder et al. (2011c). Forvaltningsplanen for Mosaksla naturreservat har vekt på de botaniske verdiene (Gaarder 2003d).

Vefsn. Malme (1974) undersøkte plantelivet i en del innsjøer i kommunen, mens Aune & Kjærem (1977a) kartla botaniske verdier i Vefsnvassdraget. I de siste årene er det utført botaniske undersøkelser i forbindelse med omlegging av E6 (Birkeland & Kristiansen 2011a, 2011b), et planlagt kalkbrudd ved Elsfjorden (Gaarder 1998a), Vesetbruddet (Gaarder 2012b), Granåsen dolomittfelt (Gaarder et al. 2011a) og Åkvikmyra (Sommersel & Arnesen 2014). Abel (2014b) har undersøkt biologisk mangfold innen Drevjamoen skyte- og øvingsfelt. Fjeldstad et al. (2013) står for en naturtypekartlegging, mens Gaarder (2003g) har laget en forvaltningsplan for Andås naturreservat. Kristoffersen (2016a) behandler forekomstene av gulveis *Anemone ranunculoides*.

Vevelstad. Denne kommunen sør på Helgeland hører til de botanisk dårligst undersøkte i fylket. Andersen (1984) beskrev et område i Visten, mens Larsen & Gaarder (2010) har utført naturtypekartlegging.

Vega. Kommunen rommer bl.a. et særpreget

kulturlandskap knyttet til de fuglerike øyene ytterst på kysten, se Hatten et al. (1991) og Hatten & Sickel (1993). Degelius (1979) har sammenstilt opplysninger om floraen på Vega, mens Angeloff et al. (2004) har kartlagt vegetasjonen på øya, med vekt på skogområdene. Gaarder (2003e) har laget en forvaltningsplan for Eidemsliene naturreservat.

Alstahaug. Gaarder & Wergeland Krog (2015) har undersøkt et område på Horvnes, mens Gaarder et al. (2012b) har utført naturtypekartlegging. Noen floristiske opplysninger finnes også hos Flynn et al. (2011). Nevnes kan også forvaltningsplanen for Skeilia (Gaarder 2003f).

Herøy. En oversikt over floraen på et par av øyene er sammenstilt av Engelstad (1984). Holtan & Prestø (2008) har kartlagt naturtyper. Kommunen skiller seg ut fra Helgeland forøvrig ved at det foreligger et betydelig nyttilfang fra de senere år, særlig i Trondheimsherbariet (TRH).

Dønna. En oversikt over floraen i to vernete innsjøer finnes hos Faafeng et al. (1993), mens problemer med forurensning og eutrofiering i fire andre innsjøer er behandlet hos Faafeng et al. (1994). Holtan (2008) har kartlagt naturtyper. Et gjenfunn av marisko *Cypripedium calceolous* er omtalt hos Kristoffersen (2016b).

Hemnes og Rana. Spredte opplysninger om floraen i Rana finnes hos Heltzen (1981), basert på optegnelser gjort tidlig på 1800-tallet. Mejlund (1943) tok for seg floraen i området nord for Røssvatn. Elven (1978) beskrev et område på sørsiden av Svartisen. Often & Vange (1996) gir en kort beskrivelse av kulturlandskapet i Bleikvassli. Gaarder & Hanssen (2014) har utført en naturtypekartlegging i Hemnes. I de senere år er det utført vassdragsundersøkelser både i Hemnes (Arnesen 2012a, Arnesen & Sommersel 2011, Ihlen 2013) og Rana (Arnesen 2011b, Arnesen & Birkeland 2011d, Gaarder 1998d), mens Hanssen (2011) behandler en veitrasé i Rana. Birkeland & Kristiansen (2010) tar for seg et gruveområde, og Gaarder (2010c) et industriområde. Det foreligger korte skjøtelsesplaner for noen kulturmarksområder i Hemnes (Sommersel 2010a, 2010c, 2010d), og en atskillig mer utfyllende behandling av noen ødemarksgårder i Rana (Sommersel 2010b). Videre foreligger det undersøkelser av to naturreservater i Rana, Alterhaug (Gaarder 2009a) og Storlia (Gaarder & Melby 2014), og et par skjøtelsesplaner (Sommersel 2011a, Gaarder 2003l). Holtan (2007) har utført botaniske undersøkelser i området på sørsiden av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Biologisk mangfold i Rana mer generelt er behandlet av Gaarder et al. (2012a). Kommunen

har også vært gjenstand for en naturtypekartlegging (Gaarder 2010b).

Leirfjord. Noen floristiske opplysninger finnes hos Hanssen & Holtan (2011). Området som blir berørt av et påtenkt småkraftverk i Lussidalen er undersøkt av Skottvoll (2012). En generell naturtypekartlegging er utført av Hanssen & Larsen (2012). I 2006 ble granstarr *Carex globularis* sensasjonelt funnet (Berg 2013:120).

Nesna. Denne kommunen hører til de dårligst undersøkte i fylket. Det foreligger et par vassdragsrapporter (Arnesen & Birkeland 2011c, Gaarder 2009d, 2015). En naturtypekartlegging er utført av Holtan (2014) og Gaarder (2016).

Lurøy og Træna. En kort beskrivelse av kulturlandskapet på Dyrøya i Lurøy finnes hos Vange & Often (1996). Et påtenkt kalkbrudd på Aldra ble undersøkt av Gaarder (1998c), mens Arnesen (2013b) har undersøkt Selneset i forbindelse med et påtenkt hyttefelt. Holtan & Gaarder (2008a) har kartlagt naturtyper i Lurøy. Kommunen er berørt av den samme veitraseen som er nevnt for Rødøy (Gaarder 2014a). En naturtypekartlegging av Træna er utført av Holtan & Gaarder (2008b).

Rødøy. Kraftutbygging har gitt opphav til noen botaniske undersøkelser, dels i forbindelse med Melfjord-utbyggingen (Gaarder 1998b), mens Aune et al. (1977) og Johnsen et al. (2010a) beskriver to mindre vassdragsfelt. Nilsen et al. (2010a) og Gaarder (2014a) har undersøkt veitraseer som berører kommunen. En generell naturtypekartlegging er utført av Hanssen & Gaarder (2014).

Salten. Dette kalkrike området har tiltrukket seg en lang rekke botanikere, på kortere eller lengre besøk. Neumann (1905) har mange floristiske opplysninger fra Saltenfjorden og Sulitjelma. Noen små optegnelser fra Salten finnes hos Holm (1875), mens Notø (1924) i all hovedsak behandler svever *Hieracium*. Nettelblatt (1993a) gir noen glimt fra floraen, mens Elvebakk & Elven (1980) og Nettelblatt (1999b) har noen optegnelser fra ekskursjoner i området. Engegård (1970) skriver om sentriske fjellplanter i Salten. En kort omtale av lokale forekomster av flueblom *Ophrys insectifera* finnes hos Anderssen (1980a), mens Vinkenes & Bjørklund (1987) behandler knerot *Goodyera repens*.

Prosjekt Saltens flora har i mange år drevet med kartlegging av floraen i området fra Meløy i sør til Tysfjord i nord. For en generell omtale av prosjektet, se Nettelblatt (1983, 1985) og Skoglund (2014). Det foreligger en rekke artikler som presenterer nyfunn, bl.a. Nettelblatt (1985, 1986), Nettelblatt & Karlsen (1999), Skoglund (2014) og Skoglund

Figur 6. Plass er det nok av i Nordland. Tollådalen i Beiarn ligger i den nordlige utkanten av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Foto: Trond Skoglund.

There is plenty of free space in Nordland. Tollådalen valley in Beiarn makes the northern edge of Saltfjellet-Svartisen National Park.

& Nettelbladt (2000, 2001a, 2002, 2009, 2011). En vassdragsrapport som dekker deler av dette området legger hovedvekten på Beiarelva, og gir en del opplysninger om vannfloraen der (Hessen et al. 1993).

Meløy skiller seg ut fra de øvrige kommunene i Nordland ved at det finnes en trykt sammenstilling av karplantefloraen (Skoglund 1998b) – og flere mindre oversyn over lokale nyfunn (bl.a. Skoglund 1998a, 2003). Singaas (1991) beskrev deler av Glomfjord-vassdraget, mens Rørslett (1976) nevner noen få karplantearter fra Lille Glomvann. Skoglund (1999) har sammenstilt en oversikt over floraen på Glomfjellet. I tillegg foreligger det en vassdragsrapport (Arnesen & Birkeland 2011a).

Gildeskål. En kort omtale av Sør-Arnøya og plantelivet der finnes hos Skifte (1996). Åse Bøilestad Breivik gjorde 2002 det første norske fastlandsfunnet av islandskarse nord for Inndyr (Prosjekt

Saltens flora, database). Nettelbladt & Breivik (1999) tar for seg en nordlig utpost for ormetunge *Ophioglossum vulgare*. Gaarder (1997a, 1997b) utredet konsekvenser av ytterligere kraftutbygging i Sundsfjord-området, mens Birkeland & Nilsen (2010) undersøkte Breivikelva i forbindelse med påtenkt kraftutbygging. Hanssen et al. (2015a) har utført naturtypekartlegging i kommunen.

Sundfjordfjellet, med Sundsfjordvassdraget og øvre del av Arstadvassdraget, strekker seg over flere kommuner (Meløy, Gildeskål og Beiarn). Plantelivet i øvre del av disse vassdragene er beskrevet av Alm (1991). En supplerende kartlegging i dette området er utført av Holtan & Larsen (2009a). Området er også behandlet av Arnesen & Gómez (2014). Dalen (2005) fant grønlandsstarr *Carex scirpoidea* i et tilgrensende fjellparti. En flora for Láhko nasjonalpark er nylig sammenstilt av Skoglund (2016).

Figur 7. Fjellsolblom *Arnica angustifolia* i Sulitjelma. Foto: Trond Skoglund.
Arnica alpina in *Sulitjelma*.

Beiarn. Rønning (1954) tok for seg plantelivet på den nordlige utposten av alm *Ulmus glabra* i Beiarn. For en vegetasjonshistorisk vurdering av denne forekomsten, se Moe (1970b, 1998). Nevnes kan også en vassdragsrapport (Arnesen & Nilsen 2012). Gaarder (2003i, 2003j) har utarbeidet forvaltningsplaner for to naturreservat.

Saltfjellet. Dette store området er fordelt på flere kommuner. En hel rekke rapporter tar for seg ulike delområder i forbindelse med planer om vassdragsregulering – som heldigvis bare delvis er satt ut i livet (Aune & Kjærem 1977b, 1977c, 1978a, 1978b, 1978c). Sentrale deler av områder utgjør nå Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark (figur 6).

Saltdal. Mens han var sogneprest i Saltdal, gjorde Søren Christian Sommerfelt en rekke optegnelser om floraen. De er sammenstilt hos Sommerfelt (1826), nærmest som et supplement til Göran Wahlenbergs *Flora lapponica* (Wahlenberg 1812). Hagemann (1888) gir noen kommentarer til trær og busker i Saltdalen, mens Jørstad (1982)

beskriver en avvikende form («langbær») av tyttebær *Vaccinium vitis-idaea* samme sted. Den rike floraen i Junkerdalen og på fjellene rundt ble oppdaget allerede på 1800-tallet, og tidlig gjenstand for fredning – og en rekke besøk av botanikere (Häyrén 1919, Resvoll-Holmsen 1929, Nordhagen 1935, Fægri 1956). Dyring (1900) gir en oversikt over floraen i dette området. Kommunen er imidlertid ikke fritatt for inngrep og planlagte inngrep – f.eks. i form av kraftutbygging (Arnesen 2013c). Det er også laget skjøtelsesplaner for noen kulturlandskap (Sommersel 2011b, 2011c). Det bør også nevnes at det i Saltdal (Bibelura, Junkerdalsura) har vært «frilans-utsåinger» av en rekke fremmede og ikke-stedegne arter: *Dianthus glacialis*, *Fritillaria camtschatcensis*, mogop *Pulsatilla vernalis*, stor kubjelle *P. vulgaris*, karpaturblom *Draba aizoides*, edelweiss *Leontopodium alpinum*. Disse er ikke tatt med i tabell 4.

Fauske. En sammenstilling av nyere plantefunn i Sulitjelma-trakten finnes hos Skoglund & Nettel-

blad (2002). På samme vis som nabokommunen i sør, har området en rik fjellflora (figur 7). Spjelkavik & Olsen (2000) behandler en forekomst av dverg-rubblom *Draba crassifolia*. Også lavlandet har en rik flora. Bjørndalen (1982) beskriver en forekomst av flueblom *Ophrys insectifera*. Den rike vannfloraen i Kvitblikkvannet og Vallvannet er behandlet hos Mjelde & Edvardsen (1994) og Faafeng et al. (1993); begge vann er fredet i form av naturreservat. Gaarder (2010d) har undersøkt Fauskeidet naturreservat. Et påtenkt kalkbrudd på Kvitblikk ble undersøkt av Gaarder (1998e). Veiutbygging har gitt opphav til en konsekvensutredning (Arnesen & Oddane 2014).

Bodø. Nordlands største by har også hatt den tetteste forekomsten av botanikere, og er tilsvarende godt utforsket. En rekke artikler og notiser tar opp nyfunn og artsforekomster i dette området, bl.a. Anderssen (1967) og Nettelblatt (1993b). En ekskursjonsrapport kan også være verdt å nevne (Nettelblatt 1999a). Av nyere botaniske undersøkelser kan nevnes Gaarder (2011, 2014b), mens Gaarder & Melby (2013) og Hanssen et al. (2015b) har utført naturtypekartlegging. To naturreservater har fått egne undersøkelser. Det gjelder Karlsøyvær (Larsen & Wergeland Krog 2009a) og Seinesodden (Larsen 2011). Gaarder & Mikkelsen (2004) har kartlagt biologisk mangfold innenfor det militære området på Bodø flystasjon, mens Kystvåg & Østmoe (2003) har undersøkt noen mindre, militære øvingsområder. Videre foreligger det noen vassdragsrapporter (Arnesen & Birkeland 2011b, Gaarder 2012a, Nilsen & Arnesen 2010), og konsekvensutredning av havneanlegg (Larsen & Wergeland Krog 2009b) og veiutbygging (Gaarder & Mikkelsen 2006c). Det foreligger også skjøtselplan for et kulturlandskapsområde (Sommersel 2010e).

Steigen. Engelskjøn & Arnesen (2001) har sammenstilt opplysninger om plantelivet i kommunen. Skoglund & Nettelblatt (2001b) beskrev forekomsten av knegress *Danthonia decumbens* på Lauvøya. En kort omtale av kulturlandskapet på Engeløya finnes hos Often (1996). Nylig er det også laget en vassdragsrapport (Arnesen 2011a). Gaarder & Alvereng (2016) har kartlagt kulturmark i kommunen. Av mer anvendt art er forvaltningsplanene for naturreservatene i Hopvasslia og Prestegårdsskogen (Gaarder 2003k, 2003m), og skjøtelsesplanene for to kulturlandskapsområder (Sommersel 2011d, 2012).

Sørfold, Hamarøy og Tysfjord. Aune et al. (1980) kartla botaniske verdier i grensetraktene mellom Tysfjord og Sørfold, bl.a. i forbindelse med

den store Kobbelv-utbyggingen, og i fjellene innerst i Hellemofjorden. Mehus (1982) undersøkte plantelivet ved Slunjkajávrrer i Hamarøy. Planer om ytterligere kraftutbygging har gitt opphav til minst fire vassdragsrapporter (Arnesen 2012b, Birkeland & Arnesen 2011b, Ihlen & Johnsen 2010, Johnsen et al. 2010b), mens andre konsekvensutredninger skyldes vindkraftverk (Jacobsen et al. 2010, Birkeland 2011) og veiutbygging (Gaarder 1996, 2010a).

Noen områder er heldigvis vernet. Arnesen & Gómez (2015) har utført naturtypekartlegging i Rago nasjonalpark i Sørfold. Av botaniske undersøkelser for øvrig kan nevnes at Elvebakk (1981) beskrev en lokalitet med bergmynte *Origanum vulgare* i Sørfold. Bjørklund & Rekdal (2002) har utført vegetasjonskartlegging av et beiteområde ved Sagfjorden, dels i Hamarøy og dels i Steigen. Alm (1992a) undersøkte plantelivet på et sandfelt inne i fjellene i Hellemobotn i Tysfjord. En oversikt over fjellfloraen i grensefjellene fra Tysfjord nordover mot Narvik er sammenstilt av Engelskjøn et al. (2000). Fjell er det utvilsomt nok av i dette området – dels av lite gjestmild art (figur 8).

Ballangen. Granmo (1982a) og Steen (1983) tar for seg nordgrense-forekomsten av bergmynte *Origanum vulgare*, mens Skifte (1985, 1988) behandler forekomstene av grønlandsstarr *Carex scirpoidea* i traktene ved Frostisen. Bryn et al. (2006) har utført en kartlegging av biologisk mangfold i kommunen, mens Holtan & Larsen (2009c) har kartlagt naturtyper. Grunnvatnet naturreservat er undersøkt av Gaarder & Kristiansen (2009). Også her har planer om vassdragsutbygging gitt opphav til rapporter (Gaarder 2009e, Alvereng 2011). Gjengroing som følge av vassdragsutbygging er behandlet i to rapporter om Børselva (Mjelde 1986, Aanes & Mjelde 1999).

Narvik. Til byområde å være har Narvik blitt forholdsvis stemoderlig behandlet hva botaniske undersøkelser angår. Den svenske botanikeren Johan Wilhelm Zetterstedt kom under sin lange reise på Nordkalotten i 1821 over grensen til Norge i fjellene øst for Bjerkvik. Han nevner i sin reiseskildring (Zetterstedt 1822) noen plantefunn fra Narvik og Evenes (se Granmo 1979a, 1979b). Ellers er det først og fremst traktene rundt Skjomen som har vært gjenstand for større undersøkelser, særlig i forbindelse med vassdragsregulering (Granmo 1983). En konsekvens av reguleringene, i form av gjengroing, er behandlet av Brandrud et al. (1992).

Planer om nye kraftverk lenger nord i kommunen er behandlet i flere vassdragsrapporter

8

Figur 8. Tysfjorden sett fra Hatten, med Stetind i bakgrunnen. Foto: Trond Skoglund.
Tysfjorden seen from Mt. Hatten, with Mt. Stetind conspicuous in the background.

(Arnesen 2011c, Birkeland & Arnesen 2011a), mens Arnesen et al. (2012) ettersøkte kalksjøer i Elvegårdsvassdraget. Slettjord (1971) gir noen opplysninger om floraen i et uberørt område ved Frostisen. Sterner (1916) har noen opptegnelser om floraen på Fagernesfjellet, rett opp av bykjernen. Hylander (1969) behandler lokalt materiale av salturt *Salicornia* som kunne minne om kvitsjøsalturt *S. pojarkovae*. Biologisk mangfold innen det militære området på Elvegårdsmoen er kartlagt to ganger (Bjørklund et al. 2003, Abel 2014a). Den sørvendte nordsiden av Ofotfjorden rommer flere viktige botaniske forekomster. Granmo (1984) beskriver rik løvskog i dette området, og dekker også Evenes. Noen artsangivelser fra Ofoten finnes også hos Hågerström (1882). Gaarder & Larsen (2009) har utført en generell kartlegging av biologisk mangfold.

Evenes. Den rike vannfloraen i Kvitforsvassdraget er behandlet av Granmo et al. (1985). Det samme vassdraget er behandlet av Mjelde &

Brandrud (1990), men der kalt Tårstadvassdraget. En ekskursjonsrapport fra Ofoten er også verdt å nevne (Mølster 1986). Granmo (1982b) beskriver en forekomst av huldreblom *Epipogium aphyllum* i Veggen. Gaarder (2003n) har laget en forvaltningsplan for Veggen naturreservat. Planer om småkraftverk har gitt opphav til to rapporter (Gaarder 2009b, 2009c), mens Larsen & Gaarder (2009) har stått for en generell kartlegging av biologisk mangfold. Gaarder (2005b) har kartlagt biologisk mangfold i tilknytning til Evenes flyplass.

Tjeldsund. Alm et al. (1995) beskriver to sørberg på Tjeldøya. En generell kartlegging av naturtyper er utført av Holtan & Larsen (2009b). Gaarder (2013) har undersøkt biologisk mangfold i det militære området på Ramnes ved Ramsund.

Lødingen. Elvebakk (1983) har noen floristiske opptegnelser fra Lødingen Vestbygd. Nylig er det også laget to vassdragsrapporter (Arnesen & Nilsen 2010a, 2010b). En generell naturtypekartlegging

finnes hos Sommersel & Kristiansen (2012).

Lofoten. Dette øyriket tiltrekker seg ikke bare turister, men også botanikere. Noen tidlige opplysninger om floraen finnes hos Lessing (1831, 1848). Helland (1897) sammenstilte det som den gang var kjent om floraen på øyene, bl.a. med sikte på å belyse hvor langt ut i Lofoten de enkelte artene nådde. Noen kommentarer finnes i en samtidig bokanmeldelse (Landmark 1897). De sparsomme forekomstene av furu *Pinus sylvestris* og hvitkurl *Pseudorchis albida* er behandlet av Sortland (1996a, 1996c). Nyfunn i Lofoten er omtalt hos Flatberg (1976), Sortland (1987, 1988, 1991b, 1992a) og Tveraabak (1995). Sortland (1991a) behandler kystbjørkeskog med storfrytle *Luzula sylvatica*. De få og spredte forekomstene av jervrapp *Poa arctica* i Lofoten og Vesterålen er omtalt hos Sortland et al. (1990) og Sortland (2002c), mens Reiersen & Sirnes (1991b) tar for seg de sparsomme forekomstene av tjonngress *Littorella uniflora* i Lofoten (Vestvågøy) og Vesterålen (Bø).

Sortland (1997) har kartlagt utbredelsen av bregner i hele øygruppen Lofoten – Vesterålen – Hinnøya, mens to senere artikler dekker hhv. sneller og kråkefetto (Sortland 2002b) og starr (Sortland 2006). Reiersen (1949, 1986) presenterte noen nyfunn fra det samme området.

Vågan. Sortland (2002a, 2003) beskriver noen lokaliteter på Austvågøya. Han har senere utført et omfattende feltarbeid her, og en flora over kommunen foreligger i manuskriptform. Noen bynære områder i Svolvær ble undersøkt av Nilsen et al. (2010b), mens Arnesen (2013a) har undersøkt stedet for det påtenkte vindkraftverket på Gimsøya.

Vestvågøy. Noen nyfunn i kommunen er omtalt hos Sirnes (1980). Sortland (1992c) beskriver plantelivet i Mannfallet, mens Sortland (1996b) tar opp noen artsforekomster. En kartlegging av kulturlandskap i Vestvågøy finnes hos Gaarder & Alvereng (2016).

Moskenes. En naturtypekartlegging av Lofotodden, med mange botaniske observasjoner, er utført av Hanssen et al. (2013b). Hanssen & Solvang (2013) har kartlagt biologisk mangfold innen det militære øvingsfeltet i Stokkvik. Alm (1993a) gir noen kommentarer til det sterkt eroderte sandfeltet ved Bunes på yttersiden av Moskenesøya. Reiersen & Sirnes (1991a) beskriver en forvillet forekomst av eple *Malus ×domestica*.

Værøy og Røst. Om vi ser bort fra den lokale forekomsten av islandskarse *Rorippa islandica* (se Høiland 1986), foreligger det lite på trykk for Værøys del. Derimot er det mange botanikere som har be-

søkt og skrevet om Røst. Det er ikke minst fuglefjellene og deres sterkt fuglegjødslate vegetasjon som har vakt interesse her ute (Nordhagen 1925) – hvor floraen ellers er nokså artsfattig. Grønlie (1948) går grundig inn på dette emnet. En oversikt over floraen i Røst finnes hos Moe (1970a), senere oppdatert hos Reiersen & Skifte (1988). Norderhaug et al. (2008) har sett på Røst som kulturlandskap, mens Larsen & Wergeland Krog (2010a) har undersøkt Røstlandet naturreservat. Og selv her ute, midt i smørøyet for norske sjøfugler, er det planer om å etablere vindkraftverk (Larsen 2008, 2010).

Vesterålen. Det finnes ingen samlet fremstilling av floraen i Vesterålen, men noen arter er kartlagt for området i de artiklene som er nevnt under Lofoten. Sommersel & Kristiansen (2012) har utført en generell naturtypekartlegging i fire kommuner, mens Wegener (2014) undersøkte noen områder i Hadsel og Sortland. I forkant av byggingen av den nye veiforbindelsen til Lofoten, ble det utført undersøkelser langs traséen på Hinnøya (Gaarder 1994). Forekomstene av vårmarihånd *Orchis mascula* er behandlet av Alm et al. (1992a), mens Elven et al. (1985) tar for seg småhavgress *Ruppia maritima*.

Hadsel. En generell vegetasjonskartlegging er utført av Rekdal et al. (1999). Det foreligger flere vassdragsrapporter (Gaarder & Mikkelsen 2006a, 2006b, Gaarder & Alvereng 2010).

Sortland, Bø og Øksnes. Det foreligger ikke mye på trykk fra disse kommunene i Vesterålen. Fagermo et al. (1985) beskriver Strielvassdraget på Hinnøya (i Sortland kommune), med botaniske opplysninger sammenstilt av Johannes Reiersen. Rekdal et al. (2001) har utført vegetasjonskartlegging i Sortland. Reiersen (1944:44-47) undersøkte ferskvannsfloraen i Bø. Elvebakk & Engelskjøn (2002) tar for seg en isolert utpostforekomst av stuttarve *Sagina caespitosa* i Bø. Grunnfjorden naturreservat i Øksnes er undersøkt av Larsen & Wergeland Krog (2010b).

Andøy. Lengst nord i Vesterålen har Andøy, og særlig Andøya, tiltrukket seg atskillig større botanisk interesse enn de øvrige kommunene i Vesterålen. Noen tidlige artsangivelser finnes hos Sterner (1916). Interessen for Andøya skyldes dels at den inntar en nøkkelposisjon i diskusjonen om planter har overlevd siste istid i Norge (se f.eks. Alm & Birks 1991, Alm 1993b, Elverland et al. 2007, Parducci et al. 2012), og en undersøkelse av nåtidens fjellflora er kommet til som et biprodukt av dette (Alm 1984). En sammenstilling av floraen på Andøya finnes hos Alm (1992b), men den er forlengst moden for revisjon. Reiersen (1944:43-44) undersøkte fersk-

vannfloraen på Andøya. En utpostforekomst av bleikmyrklegg *Pedicularis lapponica* er behandlet av Alm et al. (1992b). Korte omtaler av noen andre nyfunn finnes hos Alm & Often (1992), mens Buys (1992) beskriver myrvegetasjon på Andmyran. Bjerke et al. (2004) tok for seg et truende inngrep i en annen del av dette store myrområdet. Hanssen et al. (2013a) behandler verneområdet ved Sør-Mela. Gaarder (2005a) har kartlagt biologisk mangfold innenfor det militære området på Andøya flystasjon.

Omtale av enkeltarter

For noen mindre vanlige arter foreligger det noenlunde oppdaterte oversikter over utbredelsen i Nordland, mens andre er kartlagt på nordnorsk basis. Nevnes kan bl.a. gulaks-artene *Anthoxanthum* spp. (Alm & Elven 1989), toppklokke *Campanula glomerata* (Alm et al. 2003), engknoppurt *Centaurea jacea* (Alm et al. 2000b), myrtistel *Cirsium palustre* (Skoglund & Nettelblatt 1999), kransmynte *Clinopodium vulgare* (Often & Vange 1998), skjørlok-komplekset *Cystopteris* spp. (Elven 1984a), korsknapp *Glechoma hederacea* (Alm et al. 2000c), ryllsiv *Juncus articulatus* (Sortland 1992b), knappsiv *Juncus conglomeratus* og lyssiv *J. effusus* (Sortland 1991c), skogbingel *Mercurialis perennis* (Often & Rydgren 1997), akstusenblad *Myriophyllum spicatum* (Elven 1984b), og kysttjønna *Potamogeton polygonifolius* (Sortland 1993). Reiersen (1994) tar for seg de nordligste forekomstene av hvitveis *Anemone nemorosa*. Nevnes kan også en kort artikkel om skruehavgress *Ruppia cirrhosa* (Sortland 1999). De sparsomme forekomstene av norsk timian *Thymus praecox* ssp. *arcticus* på helgelandskysten (og i Trøndelag) er behandlet hos Fremstad (1984). Hun oppfordret folk til å ettersøke planten, og to nye funn er kommet til i ettertid. Høiland (1986) tok for seg islandskarse *Rorippa islandica*, som har alle sine norske forekomster i Nordland (se også Jonsell 1987). Skogen (1991) gir en god oversikt over økologien til kystarve *Cerastium diffusum*. Den er en utpreget ytterkyst-art i Nordland, og den angitte forekomsten ved Saltstraumen bør nok tas med en klype salt.

Floristiske opplysninger fra Nordland inngår også i rapporter som tar for seg natur- og vegetasjonstyper, verneplaner m.v. – bl.a. havstrand (Elven et al. 1988a, 1988b, 1988c, 1988d), ferskvann (Dierssen 1975, Mjelde et al. 2012), myr (Vorren 1979), rik løvskog (Kjærem 1983, Kristiansen 1982, Krovoll 1984), kalkfurusog (Bjørndalen & Brandrud 1989) og fuglegjødslet vegetasjon (Alm &

Figur 9. Fuglerede *Neottia nidus-avis* ble ikke påvist i Nordland før i 1975, men er nå kjent fra en rekke lokaliteter – her Innervika, Gildeskål. Foto: Trond Skoglund.

Neottia nidus-avis was not found in Nordland until 1975, but is today known from several localities. Here in Innervika, Gildeskål.

Sortland 1989). Nettelblatt & Romstad (2003) har sammenstilt det som ble gjort av undersøkelser i Nordland i forbindelse med nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap, men den opprinnelige rapporten (Often et al. 1993) inneholder langt flere floristiske detaljer.

Nyfunn

På samme vis som i Troms og Finnmark, kan graden av utforskning også belyses ved å se på antallet nyfunn. Tabell 3 inneholder en sammenstilling av 42 nye, antatt indigene (viltvoksende) arter og underarter i Nordland (sml. figur 9), listet opp etter årstallet for første funn (selv om de i mange tilfeller først er blitt identifisert langt senere). Noen få planter er derimot strøket fra floraen, f.eks. de tidligere underartene av fjellvalmue *Papaver radicum* (figur 10). Både her og i oversikten over kulturspredte arter (tabell 4) byr fraværet av en fylkesflora, eller grunnlagsarbeider for en slik, på problemer. For

Tabell 3. Tillegg til floraen i Nordland – funn av nye, viltvoksende arter oppdaget eller identifisert etter andre verdenskrig. Indigenous species added (discovered or identified) to the flora of Nordland since 1945.

År/year	Taxon	n	Kommune/municipality	Referanse
1859	Grønnsiv <i>Juncus minutulus</i>	2	Bodø, Vestvågøy	O 518948, 587239; identifisert av S. Snogerup 1989
1870	Storvassoleie <i>Ranunculus peltatus</i>	3	Hernes, Korgen, Evenes	Elven (2013e:333)
1877	Heifrytyle <i>Luzula congesta</i>	1	Herøy	TROM 154285; det. T. Engelskjøn 2000
1881	Vasshymol <i>Rumex aquaticus</i>	1-3	Saltdal (?Meløy, Beiarn)	ett belegg fra Saltdal (J.M. Norman 1870, TROM) er bestemt av S Snogerup i 1990; angivelsene fra Meløy og Beiarn (ytterst tvilsomme) er uten belegg; smi. Elven (2013f:354)
?1884	Stauþiggknopp <i>Sperganium emersum</i>	?	flere	Alm et al. (1987b:49), Elven (2013h:394)
?1888	Japanandemat <i>Lemna japonica</i>	?1	Alstahaug	det. E. Landolt 2004, men bare Oslo-materialet er revidert.
1909	Nordlandsmarikåpe <i>Alchemilla taernensis</i>	3	Hattfjelldal, Rana	bestemmelser ved S. Ericsson & S. Hellquist fra 1993 og senere; Elven (2013a:49).
1912	Brunskjøne <i>Schoenus ferrugineus</i>	mange	mange	Benum (1950:3)
1914	Dikeforleglemmegei <i>Myosotis laxa</i> ssp. <i>caespitosa</i>	mange	mange	belegg i O, TRH & TROM
1916	Jemtlandsstarr <i>Carex jemtandica</i>	2-3	Saltdal, Bodø, (?Gildeskål)	Elvrrn (2013b); alle bestemmelser fra 1968 og senere
1918	Ugressklokke <i>Campanula repunculooides</i>	15	ti kommuner	belegg i TROM; Artsobservasjoner
1923	Myrtust <i>Kobresia simpliciuscula</i>	5-6	Grane, Hattfjelldal, Rana, Herøy	belegg i O, TRH & TROM; Vik-Mo i Artsobservasjoner 2016 -
1928	Finnjanne <i>Diphasiasium complanatum</i> ssp. <i>montellii</i>	2	Hattfjelldal, Rana	Elven (2013c:177); bestemmelser ved R. Elven 1993 og senere
1944	Lysvis <i>Juncus effusus</i>	mange	Nord til Vågan	Belegg i TROM fra 1944, Benum (1950:3)
1945	Myggblom <i>Hammarbya paludosa</i>	> 30	flere	Reiersen (1945), Fremstad (1982), Skoglund (2014:73)
1953	Kamtußenblad <i>Myriophyllum sibiricum</i>	flere	flere	Elven (2013d); bestemmelser ved S. Ericsson m.fl. fra 1980-tallet og senere, smi. Fægri (1982a, 1982b)
1963	Mellomnype <i>Rosa subnarina</i>	ca. 10?	Brønnøy m.fl.	belegg i O & TROM; Artsobservasjoner
1964	Smalsyre <i>Rumex acetosella</i> ssp. <i>tenuifolius</i>	16	flere	belegg i O, TRH & TROM
1968	Håndmarinøkkel <i>Botrychium lanceolatum</i>	11	flere	Fremstad (2013b)
>1970	Brodtdjønnaaks <i>Potamogeton friesii</i>	40-50	flere	Alm et al. (1987b:30), Elven et al. (2013)
1972	Stivtjønnaaks <i>Potamogeton rutillus</i>	2-3	Fauske, Evenes	belegg i BG, O, TRH & TROM
1974	Huldgress <i>Cinna latifolia</i>	1	Hattfjelldal	Berg & Fremstad (2013)
1975	Fuglerede <i>Neotia nidus-avis</i>	15-16	flere	Grammo (1976), Stram & Bjerke (2010), Skoglund (2014:72-73)
1979	Dubbestarr <i>Carex fuliginosa</i> ssp. <i>misandra</i>	ca. 20	Meløy, Ballangten, Navik	belegg i O & TROM
1979	Finnmarkspors <i>Rhododendron tomentosum</i>	1	Hamarøy	Bjørklund (1983), Skoglund (2014:71-72)
1980	Huldrestarr <i>Carex heleonastes</i>	1-2	Hattfjelldal	Wischnmann et al. (2013)
1980	Småull <i>Eriophorum gracile</i>	4	Brønnøy, Alstahaug, Tysfjord	Wischnmann (2013)
?1983	Aktusenblad <i>Myriophyllum spicatum</i>	4+	Brønnøy, Herøy	Elven (1984:139), Alm et al. (1987b:25)
1983	Sliertjønnaaks <i>Stuckeria vaginata</i>	4	Brønnøy	Johansen & Elven (1985)
?1984	Bleikrytyle <i>Luzula pallescens</i>	1-2	Navik	Wischnmann & Elven (2013:248-249)
?1986	Sibirgressløk <i>Allium schoenoprasum</i> ssp. <i>boreale</i>	1 (2?)	Evenes (og Lødingen?)	Hulltén (1971), Alm et al. (1987a:47), Alm & Elven (2013:52)
1986	Klourt <i>Lycopus europaeus</i>	1	Vega	Alm et al. (1987b:21)
1986	Bueforleglemmegei <i>Myosotis laxa</i> ssp. <i>baltica</i>	> 27	flere	Alm et al. (1987b:22-24)
1986	Butt-tjønnaaks <i>Potamogeton obtusifolius</i>	3?	flere	Mjelde & Edvardsen (1994), Elven & Mjelde (2013b)

Tabell 3. (Forts.)

År/year	Taxon	n	Kommune/municipality	Referanse
1988	Dvergsivaks <i>Eleocharis parvula</i>	4	Hemnes	Elven (1989)
1992	Havsivaks <i>Bolboschoenus maritimus</i>	1	Vega	Elven et al. (1993)
1993	Bendelijnmaks <i>Potamogeton compressus</i>	1	Fauske	Mjælde & Ecolvardsen (1994), Elven & Mjælde (2013a)
1995	Finnmarksstrøstjerne <i>Thalictrum simplex</i> ssp. <i>boreale</i>	2	Sattidal, Bodø	Ofte et al. (2003), Elven & Alm (2013:4,19)
2004	Engtjæreblom <i>Viscaria vulgaris</i>	2	Bodø (innført), Tysfjord (ant. vill)	TROM 89188; Artsobservasjoner 11778778
2006	Granstarr <i>Carex globularis</i>	1	Leirfjord	TRH 46680; Berg (2013:120)
2010	Kjempesvingel <i>Schedonorus giganteus</i>	1	Gildeskål	Skoglund (2014:74-75)
2016	Lappstarr <i>Carex lapponica</i>	1	Sørfold	Artsobservasjoner 15939057

noen angivelser og funn har det rett og slett ikke vært mulig å finne primærdata, og de er følgelig ikke tatt med her.

For enkelte arter er datasettet trolig mangelfullt av helt andre grunner. Japanandemat *Lemna japonica* ble identifisert fra én lokalitet i Nordland ved E. Landolts revisjon (i 2004) av Oslo-herbariets samling av det som i Norge tradisjonelt er blitt oppfattet som andemat *Lemna minor*. Ett av syv belegg (fra Tjøtta i Alstahaug, belegg ved Anton Landmark 1888) ble ombestemt til *L. japonica*, mens de siste seks beholdt den opprinnelige navnetsettingen. Om det gjemmer seg noen belegg av japanandemat blant de 32 beleggene av «*Lemna minor*» fra Nordland i samlingene ved Tromsø museum, er foreløpig uvisst. Det eneste vi kan si sikkert, er at de ikke flytter tidspunktet for første innsamling av *L. japonica* bakover i tid.

Listen over nye (eller nylig identifiserte) indigene karplanter er kortere enn de tilsvarende fortegnelsene for Troms og Finnmark (Alm & Pedersen 2014, 2015). Det kan tyde på at floraen i Nordland har vært bedre utforsket, slik også kartene (figur 1 og 2) antyder.

På samme vis som lenger nord, er floraen i Nordland i rask endring. Et stort antall innførte arter er påvist i de senere år, og mange er i rask spredning som rene pestplanter (figur 11). Tabell 4 omfatter en lang rekke nykomlinger i floraen, i alt 216 arter påvist fra 1940 til i dag (figur 12). I tillegg er det all grunn til å følge med hvordan arter som allerede har vært kjent en stund oppfører seg. Det tar ofte mange år fra første gang en art blir påvist til spredningen starter for alvor. Hagenøkleblom *Primula elatior* er et godt eksempel på hvor omfattende spredningen etter hvert kan bli (Skoglund 2015b). Et klart flertall av nykommerne er spredt ut fra hager. På det punktet er mønsteret det samme som i Troms og Finnmark. Også skogbruket har mange synder å svare for. Lorås (2015) har nylig behandlet fremmede treslag på Helgeland.

Det er ellers påfallende hvor lite det er skrevet om disse nykommerne i Nordlands flora. Kolonnen for litteraturhenvisninger i tabell 4 er svært tynt besatt sammenlignet med det som er tilfelle for Troms og Finnmark. Det gjør det vanskelig å bli trygg på at de årstallene som er angitt for første funn virkelig stemmer. I en rekke tilfeller synes folk å ha nøydt seg med å notere forekomsten «bak øret» i første omgang, uten engang å skrive ned årstall for det første funnet, mens innsamlinger og belegg kan være gjort i ettertid.

Tabell 4. Tillegg til floraen i Nordland: kulturspredte arter påvist eller identifisert etter 1940. *Introduced species added (discovered or identified) to the flora of Norland since 1940.*

Første funn	Takson	Opphav	Lok.	Funnet i	Referanser
1941	Akergråurt <i>Gnaphalium uliginosum</i>	hagebruk	8	flere	Benum (1950:9)
1943	Matrem <i>Tanacetum parthenium</i>	hagebruk	2	Meløy, Narvik	TROM 86857, 142522
1944	Hundepersille <i>Aethusa cynapium</i>	krigsspredt	1	Vefsn	Benum (1950:6)
1944	Akerreverumpe <i>Alopecurus myosuroides</i>	jordbruk?	1	Sømna	TROM 45520
1944	Duskamarant <i>Amaranthus retroflexus</i>	jordbruk	2	Brønnøy, Hamarøy	belegg i O, TRH & TROM-
1944	Føtkål <i>Brassica napus</i>	jordbruk	14	syv kommuner	belegg i BG, O, TRH & TROM
1944	Engklokke <i>Campanula patula</i>	krigsspredt	3	Vefsn, Bodø, Hadsel	Benum (1950:9)
1944	Engnellik <i>Dianthus deltoides</i>	hagebruk	4	Brønnøy, Saltfæl, Sortland	Benum (1950:3)
1944	Knollertenapp <i>Lathyrus linifolius</i>	krigsspredt	2	Alstahaug, Meløy	Skoglund (1998b:205)
1944	Hvitfrytle <i>Luzula luzuloides</i>	krigsspredt	2	Rana, Bodø	TROM 71157; Artsobservasjoner 11481554
1944	Pasinakk <i>Pastinaca sativa</i>	hagebruk	1	Bodø	Benum (1950:7)
1944	Svartsøtvier <i>Solanum nigrum</i>	krigsspredt?	5	Brønnøy, Rødøy, Hamarøy, Hadsel	belegg i O, TRH & TROM
1944	Canadagullris <i>Solidago canadensis</i>	hagebruk?	1	Vefsn	TROM 159855
1944	Hvete <i>Triticum aestivum</i>	fuglefør m.v.	5	Vefsn, Brønnøy, Bodø, Beiarn	flere belegg i TROM-
1944*	Harekløver <i>Trifolium arvense</i>	krigsspredt	1 (2?)	Vefsn (Vågan?)	TROM 31749
1944	Kunellik <i>Vaccaria hispanica</i>	hagebruk?	1	Hadsel	Benum (1950:3)
1944	Mørkkongslis <i>Verbascum nigrum</i>	hagebruk?	1	Hadsel	Benum (1950:8)
1944	Firfrøvikke <i>Vicia tetrasperma</i>	krigsspredt	1	Vefsn	Benum (1950:6)
1945	Reddik <i>Raphanus sativus</i>	jordbruk	5	fern kommuner	flere belegg i TROM
1945	Valurt <i>Symphitum officinale</i>	krigsspredt?	7	flere	belegg i O, TRH & TROM
1945	Tusenstråle <i>Telekia speciosa</i>	hagebruk	4	Brønnøy, Bodø, Vågan	TRH 84636; Artsobservasjoner
1946	Krabbeøver <i>Trifolium campestre</i>	jordbruk?	1	Hadsel	O 475653
1947	Fagerklokke <i>Campanula persicifolia</i>	?	1	Fauske	Benum (1950:9)
1947	Kjempeturk <i>Cicerbita macrophylla</i>	hagebruk	ca. 20	flere	Benum (1950:10)
1947	Stor åkergull <i>Erysimum altum</i>	jordbruk	4	fire kommuner	belegg i TRH & TROM
1947	Stankkarse <i>Lepidium ruderale</i>	krigsspredt	1	Fauske	TROM 114377
1947	Orientveronika <i>Veronica persica</i>	?	3	Bodø, Sørfold	TROM 30875, 171369; Artsobservasjoner 11959577
1948	Flikbrønse <i>Bidens tripartita</i>	krigsspredt	1	Vefsn	Benum (1950:9)
1948	Dvergjørlommegei <i>Myosotis stricta</i>	?	1	Lødingen	TRH 152800
1949	Honningknoppurt <i>Cyanus montanus</i>	hagebruk	mange	flere	Alm (2015b)
1949	Balsampoppel <i>Populus balsamifera</i>	hagebruk	12	11 kommuner	belegg i BG, O, TRH & TROM-
1949	Svensk asal <i>Sorbus intermedia</i>	hagebruk	ca. 20	8 kommuner	belegg i O, TRH & TROM-
1950	Hegeridderstore <i>Delphinium elatum</i>	hagebruk	5	fire kommuner	belegg i TROM
1950	Møllekattost <i>Malva parviflora</i>	jordbruk?	1	Bodø	TROM 19560
1950	Spinat <i>Spinacia oleracea</i>	hagebruk	1	Lurøy	TROM 88087

* En krysslisteangivelse fra Gimsøya i Vågan 1938 må anses som usikker.

Tabell 4. (forts.)

Første funn	Takson	Opphav	Lok.	Funnet i	Referanser
1951	Europaleik <i>Larix decidua</i>	skogbruk	26	mange	belegg i TRH & TROM; Artsobservasjoner
1951	Italiensk raigrass <i>Lolium multiflorum</i>	frøblanding	16	mange	belegg i O & TROM; Artsobservasjoner
1951	Rug <i>Secale cereale</i>	jordbruk	1	Hamarøy	TROM 83166
1953	Moskusjordbær <i>Fragaria moschata</i>	hagebruk?	1	Vefsn	TROM 156993
1953	Blaveis <i>Hepatica nobilis</i>	hagebruk	ca. 20	seks kommuner	belegg i BG, O, TRH & TROM
1954	Storveronika <i>Veronica longifolia</i>	hagebruk	6	fem kommuner	belegg i O, TRH & TROM
1955	Russekål <i>Bunias orientalis</i>	?	1	Saltidal	BG 205822
1958	Parklirekne <i>Reynoutria japonica</i>	hagebruk	> 200	mange	Skoglund (2015c)
?1959	Storkvein <i>Agrostis gigantea</i>	?	?	flere	Alm et al. (1987a:47)
1962	Bladedved <i>Lonicera caerulea</i>	hagebruk	ca. 30	syv kommuner	belegg i O, TRH & TROM
1964	Svensk skinnblom <i>Arabis suecica</i>	jembane	5	Grane, Vefsn, Fauske, Narvik	belegg i TRH & TROM
1964	Sjerneskjerm <i>Astrantia major</i>	hagebruk	3	Moskenes, Hadsel, Andøy	Alm et al. (1987a:52; 1987b:56)
1964	Ask <i>Fraxinus excelsior</i>	hagebruk	ca. 20	flere	Alm et al. (1987b:10)
1964	Vaid <i>Isatis tinctoria</i>	dyrking?	mange	flere	Alm et al. (1989)
1964	Förtiriltunge <i>Lotus pedunculatus</i>	?	1	Bodø	TROM 132800
1965	Maigull <i>Chrysosplenium alternifolium</i>	hagebruk	> 10	8 kommuner	Often & Vange (1995)
1965	Toradsbygg <i>Hordeum distichon</i>	jordbruk?	1	Bodø	TROM 109897
1965	Hagesalat <i>Lactuca sativa</i>	hagebruk	2	Bodø	TROM 142744, 142745
1965	Linsvimmel <i>Lolium remotum</i>	jordbruk	1	Bodø	TROM 110000
1965	Tomat <i>Lycopersicon esculentum</i>	matavfall	4	Bodø, Narvik	belegg i TROM; Artsobservasjoner
1965	Greinkjempe <i>Plantago indica</i>	melimport	1	Bodø	Anderssen (1967)
1966	Venusvogn <i>Aconitum napellus</i>	hagebruk	mange	mange	Alm (2015a)
1966	Praktjelm <i>Aconitum x stoerikianum</i>	hagebruk	ca. 70	mange	belegg i BG, TRH & TROM
1966	Sibiretebusk <i>Caragana arborescens</i>	hagebruk	4	fire kommuner	belegg i TRH & TROM
1966	Buskfuru <i>Pinus mugo</i>	skogbruk	7	flere	belegg i O & TRH; Artsobservasjoner
1966	Solbær <i>Ribes nigrum</i>	hagebruk	ca. 30	femten kommuner	belegg i O, TRH & TROM
1967	Polarpalme <i>Heracleum persicum</i> x <i>sphondylium</i>	hagebruk	3	Bodø, Andøy	Alm (2015c)
1967	Gul gjøglerblom <i>Mimulus luteus</i>	hagebruk	10	åtte kommuner	belegg i O & TRH
1969	Kystgrissøre <i>Hypochaeris radicata</i>	?	1	Aistahaug	Often (2003)
> 1970	Gjøglerblom <i>Mimulus guttatus</i>	hagebruk	> 100	mange	Sortland (2015b)
> 1970?	Hagelkerespore <i>Corydalis solida</i>	hagebruk	2-3	?Lurøy, ?Meløy, Fauske	Ericsson (1985), Grammo (1985)
1971	Fagerfiedløs <i>Lysimachia punctata</i>	hagebruk	12-13	Meløy, Bodø, Vågan, Hadsel	belegg i TROM
1971	Hagesveve <i>Pilosella aurantiacum</i>	hagebruk	> 60	17 kommuner	belegg i BG, O, TRH & TROM
1971	Pyreneersildre <i>Saxifraga x geum</i>	hagebruk	6	fem kommuner	belegg i TROM; Artsobservasjoner
1972	Solsikke <i>Helianthus annuus</i>	fluglefø	11	seks kommuner	belegg i BG, TRH & TROM
1972	Silkebygg <i>Hordeum jubatum</i>	jordbruk?	1	Vega	belegg i O & TROM
1973	Prydslytte <i>Iberis amara</i>	hagebruk?	1	Bodø	Degelius (1979:3) TROM 133087

Tabell 4. (forts.)

Første funn	Takson	Opphav	Lok.	Funnst i	Referanser
1974	<i>Bloodhirse Digitalia sanguinalis</i>	hagebruk	1	Bodø	TROM 75984, 108171
1975	Graveronika <i>Veronica filiformis</i>	hagebruk	1	Bodø	TROM 201224
1977	Sitkagran <i>Picea sitchensis</i>	skogbruk	> 100	mange	Lorås (2015), Skoglund & Østerkløft (2015)
1978	Piggeple <i>Delira stramonium</i>	?	2	Steigen, Bodø	Straumfors (1980)
1978	Bloodtype <i>Sanguisorba officinalis</i>	?	2-3	Tysfjord	TROM 90386; Artsobservasjoner
1980	Gråmynte <i>Mentha longifolia</i>	krigsspreidd	1	Bodø	Anderssen (1980b)
1980	Legepestrot <i>Petasites hybridus</i>	hagebruk	mange	Nesna, Rana, Vågan, Flakstad	belegg i O, TRH & TROM; Artsobservasjoner
1980	Kansassøtvier <i>Solanum rostratum</i>	jordbruk	1	Steigen	TROM 171468
1981	Sibirvalmue <i>Papaver croceum</i>	hagebruk	ca. 40	mange	
1981	Tellima <i>Tellima grandiflora</i>	hagebruk	3	Vestvågøy, Moskenes	O 40505, TROM 167024, 962704
1982	Alaskamjølke <i>Epilobium ciliatum</i> ssp. <i>glandulosum</i>	hagebruk?	minst 11	minst syv kommuner	belegg i TROM
1982	Rynkerose <i>Rosa rugosa</i>	hagebruk	> 50	mange	Alm et al. (1987b:42)
1982	Skogkløver <i>Tribolium medium</i>	hagebruk?	3	Bodø, Saltidal, Ballangen	BG 2245, TROM 41284; Artsobservasjoner 16207303
?1983	Stjernemanikåpe <i>Alchemilla vulgaris</i>	?jordbruk	8	flere	Engelstad (1984), Alm et al. (1987b:56), Alm et al. (2000a:22-23)
1983	Platanlønn <i>Acer pseudoplatanus</i>	skogbruk	> 100	mange	Skoglund (2015a)
1983	Væroylsirekne <i>Aconogonon x-fenniticum</i>	hagebruk	flere	Væøy, Røst	Reiersen (1986:68); Reiersen & Skifte (1988:227-228)
1983	Amerikamjølke <i>Epilobium ciliatum</i>	hagebruk	> 50	mange	Reiersen & Sortland (1991)
1983	Eple <i>Malus xdomestica</i>	matavfall	ca. 10	syv kommuner	Reiersen & Sines (1991)
1983	Potel <i>Solanum tuberosum</i>	jordbruk	1	Flakstad, Saltidal	Artsobservasjoner:12329831
1983	Fónvalurt <i>Symphytium asperum</i>	hagebruk	9	åtte kommuner	belegg i O, TRH & TROM
1984	Ormerot <i>Bistorta officinalis</i>	hagebruk	10	Rana, Gildekal, Bodø, Narvik	belegg i TROM; Artsobservasjoner-
1984	Dupesoleie <i>Ranunculus aconitifolius</i>	hagebruk	12	ti kommuner	belegg i TRH & TROM
1984	Russehøyml <i>Rumex confertus</i>	krigsspreidd?	1	Alstahaug	Ofthen & Alm (1997)
1984	Prydeltone <i>Stachys macrantha</i>	hagebruk	8	fire kommuner	belegg i TROM; Artsobservasjoner
c. 1985	Gyvel <i>Cytisus scoparius</i>	hagebruk	1	Bodø	Artsobservasjoner 13710857
1986	Kjempemjørdurt <i>Filipendula camtschatica</i>	hagebruk	9	seks kommuner	belegg i O, TRH & TROM; Artsobservasjoner
1986	Kunvil <i>Salix viminalis</i>	hagebruk	2	Væøy	TROM 87559, 161236
1987	Selersløk <i>Allium victorialis</i>	hagebruk	ca. 20	fire kommuner	belegg i TROM; Artsobservasjoner
1987	Dauvnesle <i>Lamium album</i>	?	2	Rana, Vågan	Artsobservasjoner 11903562, NINA 27347-11505
1987	Sumpghymel <i>Rumex obtusifolius</i> ssp. <i>sylvestris</i>	?	minst 2	Moskenes	Lid & Lid (2005:201)
1988	Rognspirea <i>Sorbaria sorbifolia</i>	hagebruk	20	ti kommuner	belegg i O, TRH & TROM
1989	Storkonvall <i>Polygonatum multiflorum</i>	hagebruk	4	fire kommuner	belegg i TROM; Artsobservasjoner 15209575
1991	Kjempespringtå <i>Impatiens glandulifera</i>	hagebruk	mange	21 kommuner	Alm (2015d)
1991	Morell <i>Prunus avium</i>	hagebruk	1	Nesna	kryststeangivelse
?1992	Duggrose <i>Rosa glauca</i>	hagebruk	minst 2	minst to	TRH 2531:43, TROM 6169
1993	Blankmispel <i>Cotoneaster lucidus</i>	hagebruk	21	11 kommuner	belegg i O & TROM; Artsobservasjoner
1993	Bred dunkjelve <i>Typha latifolia</i>	hagebruk	2	Lurøy, Meløy	Straumfors (1995)
1994	Ullborre <i>Arctium tomentosum</i>	transport	5	Beiam, Saltidal, Bodø	Artsobservasjoner

Tabell 4. (forts.)

Første funn	Takson	Opphav	Lok.	Funnet i	Referanser
1994	Russeblåstjerne <i>Othocallis siberica</i>	hagebruk	ca. 15	flere	Alm (1998)
1995	Amerikahumleblom <i>Geum macrophyllum</i>	hagebruk	5	Vågan	TROM 91113; Artsobservasjoner
1996	Smågulkrur <i>Doronicum columnae</i>	hagebruk	3	Andøy, Narvik, Vågan.	belegg i TROM
1996	Stivsingel <i>Festuca trachyphylla</i>	frøblandning?	5	Rana, Saltdal, Steigen	belegg i TROM; Artsobservasjoner
1997	Narregulrot <i>Ammi majus</i>	hagebruk	1	Beiam	Nettelblatt & Karlsen (1999:30)
1997	Sølvbusk <i>Eleaegnis commutata</i>	hagebruk	1	Hamarøy	O 145208
1997	Alpeguliregn <i>Laburnum alpinum</i>	hagebruk	10	fem kommuner	belegg i O, TRH & TROM
1997	Gul valmuesøster <i>Meconopsis cambrica</i>	hagebruk	1	Bodø	TROM 71364
1997	Honningurt <i>Phacelia tanacetifolia</i>	landbruk	2	Beiam, Hadsel	Nettelblatt & Karlsen (1999:30)
1997	Hybridslirekne <i>Reynoutria xbohemica</i>	hagebruk	11	syv kommuner	belegg i TRH; Artsobservasjoner
1997	Hegerbarbra <i>Rheum xhababarbarum</i>	hagebruk	ca. 75	mange	belegg i TROM; Artsobservasjoner
1997	Snøbar <i>Symphoricarpos albus</i>	hagebruk	5	Herøy, Dønna, Brønnøy, Bodø	TRH 247768; Artsobservasjoner-
1983*	Mellomvalurt <i>Symphytum xuplandicum</i>	hagebruk	minst 2	Herøy, Narvik	belegg i TRH & TROM*
1998	Småtorskemunn <i>Chaenorhinum minus</i>	transport	5	flere	Nettelblatt & Karlsen (1999), Skoglund (2014:71)
1998	Revebjelle <i>Digitalis purpurea</i>	hagebruk	10	seks kommuner	TRH 47254, TROM 131705; Artsobservasjoner
1998	Frømelde <i>Lipandra polysperma</i>	hagebruk	1	Beiam	cf. Nettelblatt & Karlsen (1999:30)
1999	Rynkemarikåpe <i>Alchemilla cymatophylla</i>	hagebruk	2	Meløy, Fauske	TROM 76815, 76794
1999	Balkankuleistel <i>Echinops exaltatus</i>	jordbruk?	1	Bodø	TROM 79809
1999	Pinselilje <i>Narcissus poeticus</i>	hagebruk	5	fem kommuner	O 179961, TROM 964239; Artsobservasjoner
2000	Veitirilunge <i>Lotus corniculatus</i> var. <i>sativus</i>	frøblandinger	5	fire kommuner	-
2000	Fredløs <i>Lysimachia vulgaris</i>	hagebruk	4	Rana, Narvik, Vågan	belegg i TROM
2000	Påskelilje <i>Narcissus pseudonarcissus</i>	hagebruk	14	fem kommuner	belegg i TROM; Artsobservasjoner
2000	Kjempeslirekne <i>Reynoutria sachalinensis</i>	hagebruk	10	Vågan, Vestvågøy	TROM 84182; Artsobservasjoner
2000	Alperips <i>Ribes alpinum</i>	hagebruk	4	Hennes, Bodø, Vågan	TROM 81841; Artsobservasjoner
2001	Akeleietrøstjerne <i>Thalictrum aquilegifolium</i>	hagebruk	4	fire kommuner	TROM 84766, 92620; Artsobservasjoner
2002	Sandlupin <i>Lupinus nootkatensis</i>	hagebruk	10	syv kommuner	Sortland (2015a)
2002	Snøstjerne <i>Scilla forbesii</i>	hagebruk	2	Gildeskål, Bodø	TROM 92049, 149409
2003	Praktmarikåpe <i>Alchemilla mollis</i>	hagebruk	2	Meløy, Bodø	TROM 650685; Artsobservasjoner 13018602
2003	Beiskambrosia <i>Ambrosia artemisiifolia</i>	hagebruk	1	Beiam	Artsobservasjoner 11534265
2003	Hagejordbær <i>Fragaria xananassa</i>	hagebruk	2	Bodø, Vågan	Artsobservasjoner 12096084, 12097259
2003	Snøkløkke <i>Galanthus nivalis</i>	hagebruk	4	fire kommuner	TROM 92053, 148549; Artsobservasjoner
2003	Bleikslør <i>Gypsophila elegans</i>	hagebruk?	2	Sømna, Bodø	TROM 81163, 650329
2003	Gul dagililje <i>Hemerocallis filioasphodelus</i>	hagebruk	1	Herøy	TRH 241852
2003	Krøll-lilje <i>Lilium maritagon</i>	hagebruk	8	flere	belegg i TRH & TROM; Artsobservasjoner
2003	Klasespirea <i>Spiraea xbillardi</i>	hagebruk	3	Meløy, Narvik	TROM 89727, 968746, 968747
2003	?Syrin <i>Syringa vulgaris</i>	hagebruk	?10	åtte kommuner	bare Artsobservasjoner, ingen belegg

* I tillegg kommer et (nærmest mistenkelig) stort antall angivelser på Artsobservasjoner – forvalurt er langt vanlig i Nord-Norge.

Tabell 4. (forts.)

Første funn	Takson	Opphav	Lok.	Funnet i	Referanser
2003	Hagestemorsblom <i>Viola x wittrockiana</i>	hagebruk	10	åtte kommuner	belegg i TROM; Artsobservasjoner
c. 2003	Storborre <i>Arctium lappa</i>	?	2	Beiam, Vestvågøy	Artsobservasjoner 11624843
c. 2003	Mariatistel <i>Silybum marianum</i>	?	1	Alstahaug	Lid & Lid (2005:805)
2004	Toppsilrekne <i>Acorogonum divaricatum</i>	hagebruk	3	Vågan, Bø	belegg i TROM
2004	Skogskjegg <i>Aruncus dioicus</i>	hagebruk	> 10	10 kommuner	belegg i TRH & TROM
2004	Ranke <i>Clematis</i> sp.	hagebruk	1	Vågan	TROM 964830
2004	Våtkrokus <i>Crocus vernus</i>	hagebruk	6	Meløy, Vågan	TROM 651669, 964207; Artsobservasjoner
2004	Murtorskemunn <i>Cymbalaria muralis</i>	hagebruk	3	Bodø, Hamarøy	TROM 90423; Artsobservasjoner
2004	Småhjerete <i>Dicentra formosa</i>	hagebruk	4	Rana, Sørfold, Vågan, Moskenes	TROM 36991, 967422, 968749
2004	Hjertegullkurv <i>Dononum pardalianches</i>	hagebruk	1	Moskenes	TROM 864266
2004	Greimjållike <i>Epilobium roseum</i>	jordbruk?	2	Hamarøy, Tysfjord	TROM 90409, 91252
2004	Brannilje <i>Lilium bulbiferum</i>	hagebruk	5	fem kommuner	TROM 95050; Artsobservasjoner
2004	Perleblom <i>Muscari botryoides</i>	hagebruk	2	Bodø, Vågan	TROM 964197; Artsobservasjoner
2004	Rød lungeurt <i>Pulmonaria rubra</i>	hagebruk	4	Fauske, Vågan, Sortland	TROM 964202; Artsobservasjoner
2004	Skuggeslidre <i>Saxifraga umbrosa</i>	hagebruk	9	fire kommuner	belegg i TRH & TROM; Artsobservasjoner
2004	Ungarsk syrin <i>Syringa josikaea*</i>	hagebruk	6	Bodø, Fauske, Sørfold, Narvik	belegg i TROM; Artsobservasjoner
2004	Hagetulipan <i>Tulipa gesneriana</i>	hagebruk	2	Bodø, Vågan	TROM 964201; Artsobservasjoner
2005	Hvitgran <i>Picea glauca</i>	skogbruk	1-5	Fauske, Bodø, Steigen, Hadsel	Artsobservasjoner
< 2005	Douglasgran <i>Pseudotsuga menziesii</i>	skogbruk	1-2	Saltdal	Artsobservasjoner 12157187
< 2005	Vestamerikansk hemlokk <i>Tsuga heterophylla</i>	skogbruk	2	Beiam, Nesna	Mats G. Nettelblatt, pers. medd.
2005	Sibirlerk <i>Larix sibirica</i>	skogbruk	9	seks kommuner	TRH 94982; Artsobservasjoner
2005	Sibirbergknapp <i>Phedimus hybridus</i>	hagebruk	1	Hamarøy	TROM 650871
2005	Storsyre <i>Rumex thyrsiflorus</i>	hagebruk	1	Bodø	Artsobservasjoner 12031258
2005	Alaskavier <i>Salix alaxensis</i>	hagebruk	6	flere	TRH 47269, TROM 133824; Artsobservasjoner
2005	Sibirhaglom <i>Crataegus sanguinea</i>	hagebruk	2	Fauske, Evenes	TROM 940037, 940078; Artsobservasjoner 12083769
2006	Engstorkenebb <i>Geranium pratense</i>	hagebruk	2	Beiam, Narvik	Artsobservasjoner 11918202, belegg i TROM
2006	Bjømekjeks-art <i>Heracleum sosnowskyi</i>	hagebruk	1	Beiam	anm. til Artsobservasjoner 12285778
2006	Skjermleddved <i>Lonicera involucreta</i>	hagebruk	3	Bodø, Steigen	TROM 92426; Artsobservasjoner
2006	Vårpryd <i>Puschkinia scilloides</i>	hagebruk	1	Andøy	TROM 9206
2006	Byreseda <i>Reseda lutea</i>	hagebruk?	2	Bodø	Artsobservasjoner 11656338, 11657264
2007	Sypressvortemelk <i>Euphorbia cyparissias</i>	hagebruk	2	Rødøy, Bodø	Artsobservasjoner
2007	Tatarleddved <i>Lonicera tatarica</i>	hagebruk	2	Vågan	TRH 47126, 47127
2007	Gravbergknapp <i>Phedimus spurius</i>	hagebruk	1	Vågan	TRH 246761
2007	Sembratruer <i>Pinus cembra</i>	skogbruk	9	Saltdal, Bodø, Sørfold, Vågan	Artsobservasjoner
2007	Stor snøstjerne <i>Scilla lucifae</i>	hagebruk	1	Steigen	TROM 96622
2007	Hageasters <i>Symphoricarum x versicolor</i>	hagebruk	1	Fauske	Artsobservasjoner 11672646

* Angivelsen av syrin *Syringa vulgaris* (se over) hører trolig for en stor del hit.

Tabell 4. (forts.)

Første funn	Takson	Opphav	Lok.	Funnet i	Referanser
2008	Stornøkketunge <i>Ligularia deniata</i>	hagebruk	1	Evenes	TROM 962798
2008	Aksnøkketunge <i>Ligularia przewalskii</i>	hagebruk	1	Fauske	TROM 96426
2008	Jærlupin <i>Lupinus perennis</i>	hagebruk	1 (2?)	Saltdal, (Bodø?)	TROM 96957; Artsobservasjoner
2008	Fuglestjerne <i>Omithogalum</i> sp.	Hagebruk	1	Meløy	TROM 651705
2008	Brudespirea <i>Spiraea x arguta</i>	hagebruk	2	Bodø; Fauske	Artsobservasjoner 12094817; 13018360
2008	Bjarkøyspirea <i>Spiraea chamaedryfolia</i>	hagebruk	2	Bodø; Fauske	dessuten flere funn og belegg fra hager og kirkegårder
2008	Viltulipan <i>Tulipa sylvestris</i>	hagebruk	1	Bodø	TROM 96623; Artsobservasjoner 11366320
2009	Hjertebergblom <i>Bergenia cordifolia</i>	hagebruk	1	Sørfold	Artsobservasjoner 12201647
2009	Japanpestrot <i>Petasites japonicus</i> ssp. <i>giganteus</i>	hagebruk	2	Fauske, Bodø	Artsobservasjoner 11569624, 13069423
2009	Svartnyll <i>Sambucus nigra</i>	hagebruk	5	Brønnøy, Bodø, Hamarøy, Røst	TRH 32617; Artsobservasjoner
2009	Hekkspirea <i>Spiraea salicifolia</i>	hagebruk	3+	forvillet i minst tre komm.	Artsobservasjoner
2010	Gullbergknapp <i>Phedimus hybridus</i>	hagebruk	1	Alstahaug	Artsobservasjoner/IFLU 178506
2010	Østamerikansk thuja <i>Thuja occidentalis</i>	hagebruk	2	Alstahaug, Steigen	Artsobservasjoner 12150886, 13122769
2010	Hagtorn <i>Crataegus monogyna</i>	hagebruk	1	Sortland	Artsobservasjoner 12087351
2010	Buskmure <i>Dasiphora fruticosa</i>	hagebruk	2	Fauske, Bodø	Artsobservasjoner 12065192 m.fl.
2011	Hjertemelde <i>Chenopodium hybridum</i>	fuglefø	1	Bodø	Artsobservasjoner 11669250
2011	Duggbladlilje <i>Hosta fortunei</i>	hagebruk	1	Hamarøy	Artsobservasjoner 11379229
2011	Sibirnøkketunge <i>Ligularia sibirica</i>	hagebruk	1 el. 2	Beiam	GBIF
2011	Blåmarinjelle <i>Melampyrum nemorosum</i>	transport	1	Bodø	Nettleblad (2015)
2013	Blodmure <i>Potentilla atosanguinea</i>	hagebruk	3	Bodø, Fauske, Vestvågøy	Artsobservasjoner 12247103, 12696997, 1494439
2014	Lutzgran <i>Picea x lutzii</i>	skogbruk	> 100	mange	Artsobservasjoner
2015	Prydsttrandvindel <i>Calystegia sepium</i> ssp. <i>spectabilis</i>	hagebruk?	2	Fauske, Narvik	TROM 968597, 968777; Artsobservasjoner 13763019
2015	Brun daglilje <i>Hemerocallis fulva</i>	hagebruk	1	Brønnøy	Artsobservasjoner 12957133
2015	Sibiriris <i>Iris sibirica</i>	hagebruk	1	Brønnøy	Artsobservasjoner 12957130
2015	Vårkjærminne <i>Omphalodes verna</i>	?	1	Meløy	Artsobservasjoner 12808676
2015	Rosespirea <i>Spiraea x bumalda</i>	hagebruk	2	Bodø, Narvik	TROM 968745; Artsobservasjoner 13582991
2015	Japanspirea <i>Spiraea japonica</i>	hagebruk	1	Bodø	Artsobservasjoner 13018857
2015	Gentspirea <i>Spiraea x varhouttei</i>	hagebruk	3	Bodø, Narvik	TROM 968614, 968656; Artsobservasjoner 13583092
2016	Blåhegg <i>Amelanchier spicata</i>	hagebruk	1	Narvik	TROM 968872
2016	Hybridgullkury <i>Doronicum x excelsum</i>	hagebruk	2	Narvik	TROM 968583, 968663
2016	Bronseblad <i>Rodgersia podophylla</i>	hagebruk	1	Narvik	TROM 968581
2017	Orientegetvikke <i>Galega orientalis</i>	?	1	Brønnøy	M. Nettleblad: belegg undervveis.
2017	Rosebær <i>Rubus odoratus</i>	hagebruk	1	Narvik	TROM 969021

Figur 10. Noen kommer, noen går... Svartisvalmue *Papaver radicum* ssp. *subglobosum* ble tidligere regnet som en egen underart, men er nå innlemmet i en vidt definert fjellvalmue. Her står den på Helgelandsbukken, med Engenbreen i bakgrunnen. Foto: Trond Skoglund.

Species are coming and leaving. *Papaver radicum* ssp. *subglobosum* was previously considered a separate subspecies, but is now included in a widely defined ssp. *radicum*.

Sluttord

De lange listene over nyfunn – og innslaget av hvite flekker på kartene (figur 1 og 2) levner ingen tvil om at det fortsatt er mye å gjøre på karplantesiden i Nordland. I tillegg medfører omfattende gjengroing og klimaendringer at vi ikke lenger kan ta for gitt at artene fortsatt står der de engang er blitt påvist. Høyfjellsartene vil i verste fall etter hvert bli stående uten noe egnet voksested. Dokumentasjon av artenes fortsatte forekomst, helst i form av belegg, er dermed både ønskelig og nødvendig. Som påpekt av Solstad & Elven (2015), gjør det minkende tilfanget av nye belegg i de norske herbariene at de i fremtiden neppe gir grunnlag for å vurdere om arter skal stå på rødlisten eller ikke, eller endre status samme sted.

Takk

Kommentarer til manuskriptet, opplysninger om artsfunn og litteratur, er kommet fra flere personer: Bjørnulf Alvheim, Eli Fremstad, Mats Nettelbladt, Anders Often og Trond Skoglund. Sistnevnte har i høy grad bidratt til å illustrere artikkelen.

Kilder

- Abel, K. 2014a. Biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt, Narvik, Nordland. Forsvarsbygg BM-rapport 2014 (2): uten sidetall.
- Abel, K. 2014b. Biologisk mangfold i Drevjamoen skyte- og øvingsfelt, Vefsn, Nordland. Forsvarsbygg BM-rapport 2014 (10): uten sidetall.
- Alm, T. 1984. Fjellfloraen på nord-Andøya. Polarflorfen 8 (2): 72-87.
- Alm, T. 1991. Flora og vegetasjon i den øvre del av Sundsfjordvassdraget i Gildeskål og ved Arstadvatn i Beiarn, Nordland. Tromsø, naturvitenskap 67: 1-71.

Figur 11. I Nordland som ellers i landet er en lang rekke pestplanter på rask fremmarsj. Dette innmarksarealet på en gård i Meløy har ikke nevneverdig til felles med tradisjonene norske kulturlandskap – i stedet er det preget av massespredning av kjempespringfrø *Impatiens glandulifera*. Foto: Trond Skoglund.

Just as elsewhere in Norway, a number of aggressive alien taxa are spreading in Nordland. This infield area in Meløy has little in common with traditional cultural landscapes in Norway, and is almost completely overrun by Impatiens glandulifera.

- Alm, T. 1992a. Vegetasjonen på et sandfelt ved Hievstenjåvri i Tysfjord, Nordland. *Polarflokken* 16 (1): 61-68.
- Alm, T. 1992b. *Andøya – a botanical excursion guide*. Institutt for biologi og geologi, Universitetet i Tromsø. 54 s.
- Alm, T. 1993a. Buessanden – eller hvordan et sagn blir til. *Ottar* 198 (5/1993): 28-33.
- Alm, T. 1993b. Øvre Æråsvatn – palynostratigraphy of a 22,000 to 10,000 B.P. lacustrine record on Andøya, Northern Norway. *Boreas* 22 (3): 171-188.
- Alm, T. 1998. Forvillet russeblåstjerne (*Scilla siberica*) m.v. i Nordland og Troms. *Polarflokken* 22 (1): 119-120.
- Alm, T. 1999. J.M. Normans botaniske feltarbeid i Nord-Norge. *Polarflokken* 23 (1): 35-91.
- Alm, T. 2000a. J.M. Normans botaniske feltarbeid i Nord-Norge: «Ekskursionernes datum». *Polarflokken* 24 (1): 75-88.
- Alm, T. 2000b. Kjempespringfrø (*Impatiens glandulifera*) – en fremmed art i rask spredning i Nord-Norge. *Polarflokken* 26 (2): 123-131.
- Alm, T. 2011. Karplanteherberiet ved Tromsø museum – tilvekst og samlingsstatistikk 2010. *Polarflokken* 33 (2): 77-84.
- Alm, T. 2013. Karplanteherberiet ved Tromsø museum – tilvekst og samlingsstatistikk for 2011 og 2012. *Polarflokken* 35 (1): 29-42.
- Alm, T. 2015a. Pestplanter i Nord-Norge: venusvogn (*Aconitum napellus*). *Polarflokken* 37 (2): 91-96.
- Alm, T. 2015b. Pestplanter i Nord-Norge: honningknoppurt (*Centaurea montana*). *Polarflokken* 37 (2): 97-100.
- Alm, T. 2015c. Pestplanter i Nord-Norge: polarpalme (*Heracleum persicum* × *sphondylium* ssp. *sibiricum*). *Polarflokken* 37 (2): 107-110.
- Alm, T. 2015d. Pestplanter i Nord-Norge: kjempespringfrø (*Impatiens glandulifera*). *Polarflokken* 37 (2): 117-120.
- Alm, T. 2016. Karplanteherberiet ved Tromsø museum – tilvekst og samlingsstatistikk for 2013, 2014 og 2015. *Polarflokken* 38 (1): 45-58.
- Alm, T. & Birks, H.H. 1991. Late Weichselian flora and vegetation of Andøya, Northern Norway – macrofossil (seed and fruit) evidence from Nedre Æråsvatn. *Nordic journal of botany* 11: 465-476.
- Alm, T. & Elven, R. 1989. Gulaks, *Anthoxanthum odoratum* s.lat., i Nord-

Figur 12. Nye, innførte arter dukker nå opp nærmest årviss. Prydstrandvindell *Calystegia sepium* ssp. *spectabilis* er nå funnet to steder i Nordland, i Fauske og Narvik. Bildet viser en av flere blomstrende planter sistnevnte sted. Foto: TA 23.08.2016. *New, alien taxa are recorded almost every year. Calystegia sepium ssp. spectabilis has recently been recorded at two stations in Nordland; here flowering in Narvik in August 2016.*

- Norge. Blyttia 48 (3): 115-119.
- Alm, T. & Elven, R. 2013. *Allium schoenoprasum* L. northern race, s. 52-54 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika, Trondheim.
- Alm, T. & Often, A. 1992. Bidrag til fjellfloraen på Andøya. Polarflokken 16 (2): 289-292.
- Alm, T. & Pedersen, O. 2014. Hvor godt er karplantefloraen i Norge utforsket? 1. Finnmark. Blyttia 72 (3): 157-177.
- Alm, T. & Pedersen, O. 2015. Hvor godt er karplantefloraen i Norge utforsket? 2. Troms. Blyttia 73 (4): 209-228.
- Alm, T. & Sortland, A. 1989. Fugletuer og annen fuglegjødset vegetasjon ved Vestfjorden. Polarflokken 13 (1): 3-20.
- Alm, T., Elven, R. & Fredriksen, K. 1987a. Bidrag til karplantefloraen på Nordlandskysten – 1. Polarflokken 11 (1): 45-86.
- Alm, T., Elven, R. & Fredriksen, K. 1987b. Bidrag til karplantefloraen på Nordlandskysten – 2. Polarflokken 11 (2): 3-74.
- Alm, T., Edvardsen, H. & Elven, R. 1989. Vaid (*Isatis tinctoria*) på Nordlandskysten – utbredelse og økologi. Blyttia 48 (1): 3-12.
- Alm, T., Jensen, C., Høeg, H.I., Often, A. & Selvik, S.F. 1992a. Vårmarihånd (*Orchis mascula*) i Vesterålen. Polarflokken 16 (2): 215-224.
- Alm, T., Jensen, C. & Often, A. 1992b. Bleikmyrklegg (*Pedicularis lapponica*) på Andøya – første funn i Lofoten – Vesterålen. Polarflokken 16 (2): 253-256.
- Alm, T., Often, A., Sommersel, G.-A. & Vange, V. 1995. To sørberg på Tjeldøya i Nordland. Polarflokken 19 (1): 69-77.
- Alm, T., Piirainen, M. & Often, A. 2000a. Krigssprede arter i Sør-Varanger, Finnmark: stjernemariåkpe (*Alchemilla acutiloba*) – en oversett art? Polarflokken 24 (1): 17-24.
- Alm, T., Often, A. & Piirainen, M. 2000b. Engknoppurt (*Centaurea jacea*) i Sør-Varanger (Finnmark) og Petsjenga (Russland), med en oversikt over øvrige nordnorske funn. Polarflokken 24 (1): 29-36.
- Alm, T., Piirainen, M. & Often, A. 2000c. Korsknapp (*Glechoma hederacea*) i Nord-Norge – med noen kommentarer til funn i nabolandene. Polarflokken 24 (1): 49-58.
- Alm, T., Often, A. & Piirainen, M. 2003. Engtoppklokke *Campanula glomerata* ssp. *glomerata* i Sør-Varanger, Finnmark – med noen kommentarer til toppklokkene i Nord-Norge. Blyttia 61 (1): 21-28.
- Alvereng, P. 2011. Forsafossen småkraftverk i Ballangen. Kartlegging av naturmangfold. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (74): 1-31.
- Andersen, K.M. 1984. Flora og vegetasjon i indre Visten, Vevelstad, Nordland. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1984 (3): 1-47 + 6 pl.
- Anderssen, H. 1967. Notater om floraen i Bodø og Bodin. Blyttia 25: 69-73.
- Anderssen, H. 1980a. Flueblomsten (*Ophrys insectifera*) i Salten. Polarflokken 4 (1): 8-12.
- Anderssen, H. 1980b. Gråmynte (*Mentha longifolia*) – ny for Norge. Polarflokken 4 (2): 224-226.
- Angeloff, M., Bjørklund, P.K., Bryn, A., Hofsten, J. & Rekdal, Y. 2004. Vegetasjon og skog på Vega. NIJOS rapport 2004 (21): 1-84.
- Anonym 1989. Garnissonsskytefelt Nordland. Temarapport naturfag. ØKOMOD rapport 1989 (1b): 1-43.
- Arnesen, G. 2011a. Flekkoselva kraftverk i Steigen. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 101: 1-20.
- Arnesen, G. 2011b. Røvassåga kraftverk i Rana. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 111: 1-21.
- Arnesen, G. 2011c. Overføring av Tverrdalselva til Håkvikdalen – Narvik kommune. Konsekvenser for vegetasjon og naturtyper. Ecofact rapport 168: 1-45.
- Arnesen, G. 2012a. Kraftutbygging i Mørkbecken, Hemnes. Ecofact rapport 186: 1-22.
- Arnesen, G. 2012b. Kraftutbygging i Austerdalselva innerst i Tysfjorden. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 242: 1-28.
- Arnesen, G. 2013a. Konsekvensutredning for vegetasjon, flora og naturtyper, Vindpark på Gimsøya i Lofoten. Ecofact rapport 255: 1-22.
- Arnesen, G. 2013b. Hytteutbygging på Selnes i Lurøy kommune. Kartlegging av naturtyper og flora. Ecofact rapport 285: 1-24.
- Arnesen, G. 2013c. Kraftutbygging i Storkjelforsen. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 307: 1-20.
- Arnesen, G. 2013d. Kraftutbygging i Dagslåtvelva, Brønnøy kommune. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 310: 1-20.
- Arnesen, G. & Birkeland, I. 2011a. Rismålelv kraftverk i Meløy. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 61: 1-29.
- Arnesen, G. & Birkeland, I. 2011b. Åselielva kraftverk i Bodø. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 76: 1-26.
- Arnesen, G. & Birkeland, I. 2011c. Langsetelva kraftverk i Nesna. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 108: 1-32.
- Arnesen, G. & Birkeland, I. 2011d. Skamdalen kraftverk i Rana. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 109: 1-26.
- Arnesen, G. & Gómez, M.V. 2014. Sårbarhetsanalyse og naturtypekartlegging i Láhko nasjonalpark. Ecofact rapport 343: 1-27.
- Arnesen, G. & Gómez, M. V. 2015. Sårbarhetsanalyse og naturtypekartlegging i Rago nasjonalpark. Ecofact rapport 452: 1-43.
- Arnesen, G. & Nilsen, K. 2010a. Vasskruna kraftverk i Lødøingen. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 5: 1-22.

- Arnesen, G. & Nilsen, K. 2010b. Trollidalen kraftverk i Lødingen. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 12: 1-22.
- Arnesen, G. & Nilsen, K. 2012. Savåga kraftverk i Beiam. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 57: 1-32.
- Arnesen, G. & Oddane, B. 2014. Nytt kryss E6/Rv. 80 ved Fauske. Konsekvenser for naturmangfold. Ecofact rapport 412: 1-31.
- Arnesen, G. & Sommersel, G.-A. 2011. Sagelva kraftverk i Hemnes. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 143: 1-25.
- Arnesen, G., Asbjørnsen, M. & Halttunen, E. 2012. Kartlegging av antatt kalkrike sjøer i Elvegårdsvassdraget i Narvik. En del av handlingsplanen for kalksjøer. Ecofact rapport 163: 1-50.
- Aune, E.I. & Kjærem, O. 1977a. Botaniske undersøkingar ved Vefsnavassdraget, med vegetasjonskart. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1977 (1): 1-138 + 4 pl.
- Aune, E.I. & Kjærem, O. 1977b. Vegetasjon i planlagt magasin i Bjøllådalen og Stormdalen, med vegetasjonskart 1:10 000. Saltfjellet/Svartisen-prosjektet. Botanisk delrapport nr. 1. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1977 (3): 1-65 + 2 pl.
- Aune, E.I. & Kjærem, O. 1977c. Vegetasjonen i Saltfjellområdet, med vegetasjonskart Bjøllådalen 2028 II i 1:50 000. Saltfjellet/Svartisen-prosjektet. Botanisk delrapport nr. 2. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1977 (5): 1-75 + 1 pl.
- Aune, E.I. & Kjærem, O. 1978a. Vegetasjonsundersøkingar i samband med planene for Saltdal-, Beiam-, Stor-Glomfjord- og Melfjordutbygginga. Saltfjellet/Svartisen-prosjektet. Botanisk delrapport nr. 4. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1978 (3): 1-49.
- Aune, E.I. & Kjærem, O. 1978b. Floraen i Saltfjellet/Svartisen-området. Saltfjellet/Svartisen-prosjektet. Botanisk delrapport nr. 5. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1978 (5): 1-86.
- Aune, E.I. & Kjærem, O. 1978c. Botaniske registreringar og vurderingar. Saltfjellet/Svartisen-prosjektet. Botanisk sluttrapport. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1978 (6): 1-78.
- Aune, E.I., Kjærem, O. & Koksvik, J.I. 1977. Botaniske og ferskvannsbioologiske undersøkingar ved og i midtre Rismålsvatnet, Rødøy kommune, Nordland. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1977 (8): 1-17.
- Aune, E.I., Hattelid, S.Aa. & Kjærem, O. 1980. Botaniske undersøkingar i Kobbelv- og Hellemo-området, Nordland med vegetasjonskart i 1:100000. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1980 (1): 1-122 + 1 pl.
- Benum, P. 1950. Nyare plantefunn i Nord-Noreg. Blyttia 8 (1): 1-11.
- Benum, P. 1958. The flora of Troms fylke. Tromsø museums skrifter 6: 1-402 + 546 kart.
- Berg, R.Y. 2013. *Carex globularis* L., s. 119-120 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Berg, R.Y. & Fremstad, E. 2013. *Cinna latifolia* (Trevir. ex Göpp) Griseb., s. 155-157 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Birkeland, I. 2011. Sørfjord vindpark, Tysfjord kommune. Tilleggskartlegging av vegetasjon og flora nord for Brynvatnet. Detaljkartlegging og avtgrensing av kalkkrevende fjellflora iht. DN-håndbok 13. Ecofact rapport 145: 1-22.
- Birkeland, I. & Arnesen, G. 2011a. Virak kraftverk i Narvik. Vurdering av konsekvenser for vegetasjonstyper, naturtyper, erosjon, sedimentasjon, landskap og estetikk ved bygging av for høy inntaksdam i Virakelva. Ecofact rapport 150: 1-27.
- Birkeland, I. & Arnesen, G. 2011b. Kobbskarelva kraftverk i Sørfold, Biologiske utredninger. Ecofact rapport 166: 1-27.
- Birkeland, I. & Kristiansen, G. 2010. Rana Gruber – utvidelse av steindeponi ved Ørtfjellmoen i Rana. Biologiske utredninger med fokus på sopp og lav. Ecofact rapport 58: 1-28.
- Birkeland, I. & Kristiansen, G. 2011a. Utbygging av E6 mellom Åkvik og Mjåvatn i Vefsn kommune, Nordland fylke. Biologiske kartlegginger med fokus på rødlistede arter. Ecofact rapport 119: 1-45.
- Birkeland, I. & Kristiansen, G. 2011b. Utbygging av E6 Angermoen – Osen i Vefsn kommune, Nordland fylke. Naturtypekartlegging med fokus på rødlistede arter. Ecofact rapport 120: 1-38.
- Birkeland, I. & Nilsen, K.W. 2010. Breidvikelva kraftverk i Gildeskål. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 8: 1-24.
- Bjerke, J.W., Strann, K.-B., Frivoll, V. & Bergersen, E. 2004. Konsekvensutredning for Andmyran vindpark i Andøy kommune, Nordland – berggrunn, vegetasjon, fugl og annet dyreliv. NINA oppdragsmelding 855: 1-29.
- Bjørklund, O.M. 1983. Finnmarkspors (*Ledum palustre*) – funnet i Hamarøy kommune, Nordland. Polarflokk 6 (1): 21-23.
- Bjørklund, P.K. & Rekdal, Y. 2002. Vegetasjon og beite i Sagfjorden beiteområde. Rapport frå vegetasjonskartlegging. NIJOS rapport 2002 (9): 1-57.
- Bjørklund, P.K., Brattli, H., Rønning, G. & Stokland, J. 2003. Biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt, Narvik kommune, Nordland. Forsvarsbygg BM-rapport 2002 (18): 1-45.
- Bjørndalen, J.E. 1982. Flueblomst (*Ophrys insectifera*) funnet i Fauske, Salten. Blyttia 40 (2): 243-244.
- Bjørndalen, J.E. & Brandrud, T. 1989. Verneverdige kalkfuruskooger. V. Lokaliteter i Nord-Norge. Direktoratet for naturforvaltning, Trondheim. 100 s.
- Blytt, A. 1872. Bidrag til Kundskaaben om Vegetationen i den lidt sydfør og under Polarkredsen liggende Del af Norge. Videnskabs-selskabet i Christiania, Forhandlinger 1871: 1125-1181.
- Brandrud, T.E., Mjelde, M. & Lindstrøm, E.-A. 1992. Tilgroing med vannvegetasjon i terskelbasseng i Eksingedalselva, Hallingdalselva og Skjoma. Omfang, årsaker og tiltak. NIVA rapport O-90136: 1-74.
- Bryn, A., Angeloff, M., Bjørklund, P.K. & Haugen, F.-A. 2006. Vegetasjon, skog og biologisk mangfold i Ballangen. NIJOS rapport 2006 (2): I-V, 1-83.
- Buys, E. 1992. Mire morphology, vegetation an hydrochemistry of the Andmyran mire reserve (Nordland, Norway). Tromura, naturvitenskap 70: 1-164.
- Børset, A. 1979: Inventering av skogreservater på statens grunn. Institutt for naturforvaltning, Norges landbrukshøgskole. NF rapport 1979 (3): 1-451.
- Dahl, O. 1893. Biskop Gunnerus' virksomhed fornemmelig som botaniker tilligemed en oversigt over botanikens tilstand i Danmark og Norge indtil hans død. II. Johan Ernst Gunnerus. Tillæg I. C. Gunnerus' visitatsreiser i Nordland og Finmarken og der indsamlede planter. D. Planter indsendte til Gunnerus fra Stadsbygden, Aafjorden, Nordland og Finmarken. Det kongelige norske videnskabers selskabs skrifter 1892 (2): 1-61.
- Dahl, O. 1912. Botaniske undersøkelser i Helgeland. I. Videnskabs-selskabets skrifter I. Matematisk-naturvidenskabelig klasse 1911 (6): 1-221.

- Dahl, O. 1915. Botaniske undersøkelser i Helgeland II. Videnskaps-selskabet skrifter. I. Matematisk-naturvidenskabelig klasse 1914 (4): 1-184 + 1 pl.
- Dahl, O. 1934. Floraen i Finnmark fylke. Nyt magasin for naturvidenskabene 69. IX + 430 s. + 17 pl.
- Dalen, L. 2005. Nytt funn av grønnlandsstorr *Carex scirpoidea* i Nordland fylke. Blyttia 67 (3): 124-125.
- Degelius, G. 1979. Anteckningar til kärlväxtfloran på ön Vega i Helgeland. Blyttia 37 (1): 1-6.
- Dierssen, K. 1975. Zur Litoralvegetation oligotropher und mesotropher Gewässer in Island und Nord-Norwegen. Beiträge zur naturkundlichen Forschung in Südwestdeutschland 34: 57-77.
- Dyring, J. 1900. Junkerdalen og dens flora. Nyt magasin for naturvidenskabene 37: 255-307.
- Elvebakk, A. 1981. «I godgræsskogjen» ved Rago. Polarflokken 5 (1): 68-73.
- Elvebakk, A. 1983. Floristiske notat frå Vestbygda i Lødingen. Polarflokken 7 (2): 122-128.
- Elvebakk, A. & Elven, R. 1980. Valfart til det frodige Salten. Polarflokken 4 (2): 120-145.
- Elvebakk, A. & Engelskjøn, T. 2002. Stutterarve (*Sagina caespitosa*)-lokaliteten i Bø (Vesterålen). Polarflokken 26 (2): 145-150.
- Elven, R. 1978. Vegetasjonen ved Flatisen og Østerdalsisen, Rana, Nordland, med vegetasjonskart over Vesterdalen 1:15 000. Saltfjellet/Svartisen-prosjektet. Botanisk delrapport nr. 3. Det kongelige norske videnskapers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1978 (1): 1-83 + 1 pl.
- Elven, R. 1984a. Skjærløkene i Nord-Norge. Blyttia 42 (2-3): 57-67.
- Elven, R. 1984b. Akstusenblad (*Myriophyllum spicatum* s.str.) i Nordland. Polarflokken 8 (3): 133-142.
- Elven, R. 1989. Dvergsvivaks (*Eleocharis parvula*) funnet i Nord-Norge. Polarflokken 13 (1): 55-59
- Elven, R. 2013a. *Alchemilla taernaënsis* Hyl. Ex Ericsson & S.Hellq., s. 49-50 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. 2013b. *Carex jemtlandica* (Palmgr.) Palmgr., s. 123-124 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. 2013c. *Diphysastrum complanatum* (L.) Holub, s. 174-178 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. 2013d. *Myriophyllum sibiricum* Kom., pp. 264-266 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. 2013e. *Ranunculus peltatus* Schrank, s. 331-334 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. 2013f. *Rumex aquaticus* L., s. 352-356 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. 2013g. *Salix cinerea* L., s. 366-368 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. 2013h. *Sparganium emersum* Rehm., pp. 393-395 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. & Alm, T. 2013. *Thalictrum simplex* L., s. 418-421 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. & Johansen, V. 1984. Sliretjønnsk – *Potamogeton vaginatus* – ny for Norge. Blyttia 42 (1): 39-43.
- Elven, R. & Mjelde, M. 2013a. *Potamogeton compressus* L., s. 299-300 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R. & Mjelde, M. 2013b. *Potamogeton obtusifolius* Mert. & W.D.J.Koch., s. 302-304 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elven, R., Alm, T. & Fredriksen, K. 1985. Småhavgras (*Ruppia maritima*) i Vesterålen. Polarflokken 9 (2): 165-167.
- Elven, R., Alm, T., Edvardsen, H., Fjelland, M., Fredriksen, K.E. & Johansen, V. 1988a. Botaniske verdier på havstrender i Nordland. A. Generell innledning. Beskrivelser for region Sør-Helgeland. Økoforsk rapport 1988 (2A): 1-334..
- Elven, R., Alm, T., Edvardsen, H., Fjelland, M., Fredriksen, K.E. & Johansen, V. 1988b. Botaniske verdier på havstrender i Nordland. B. Beskrivelser for regionene Nord-Helgeland og Salten. Økoforsk rapport 1988 (2B): 1-418.
- Elven, R., Alm, T., Edvardsen, H., Fjelland, M., Fredriksen, K.E., Johansen, V. & Sortland, A. 1988c. Botaniske verdier på havstrender i Nordland. C. Beskrivelser for regionene Ofoten og Lofoten – Vesterålen. Økoforsk rapport 1988 (2C): 1-386.
- Elven, R., Alm, T., Edvardsen, H., Fjelland, M., Fredriksen, K.E. & Johansen, V. 1988d. Botaniske verdier på havstrender i Nordland. D. Kriterier og sammendrag. Økoforsk rapport 1988 (2D): 1-196.
- Elven, R., Sickel, H. & Hatten, L. 1993. Havsivaks (*Bolboschoenus maritimus*) – ny for Nord-Norge. Polarflokken 17 (1): 155-160.
- Elven, R., Mjelde, M. & Fremstad, E. 2013. *Potamogeton friesii* Rupr., s. 300-302 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Elverland, E., Vorren, K.-D., Alm, T., Hufthammer, A.K. & Vorren, T.O. 2007. Plante- og dyrefosiler forteller om fortidens klima på Anøya. Ottar 265 (2/2007): 17-23.
- Engegård, G. 1970. Blindurt (*Melandrium apetalum*) i Nordland fylke, og om sentriske arter i Salten-området. Blyttia 28 (3): 183-193.
- Engelskjøn, T. & Arnesen, G. 2001. Botaniske verneverdier i Steigen kommune. Supplerande opplysningar om botaniske undersøkingar 1966-2001, naturtypar og ansvarsartar. Tromsø museum, Tromsø. 44 s.
- Engelskjøn, T. & Skifte, O. 1995. The vascular plants of Troms, North Norway. Revised distribution maps and altitude limits after Benum: The flora of Troms fylke. Tromsø, naturvitenskap 80: 1-227.
- Engelskjøn, T., Granmo, A., Nettelblad, M.G. & Skifte, O. 2000. The vascular plants of the Tysfjord – Skjomen region, North Norway. Tromsø, naturvitenskap 85: 1-115.
- Engelstad, B. 1984. Planteliste fra Prestøy/Brasøy, Herøy kommune, Nordland. Polarflokken 8 (3): 116-128.
- Ericsson, S. 1985. Gycklarblomma (*Mimulus guttatus*) på Lovunden,

- Nordland. Polarflokken 9 (2): 163-164.
- Fagermo, S.-E., Johansson, L., Reiersen, J. & Velvin, R. 1985. Naturvitenskapelige registreringer i Strielvassdraget, Sortland kommune, Nordland. Tromsø, naturvitenskap 46: 1-65.
- Fjeldstad, H. & Gaarder, G. 2003. Botaniske undersøkelser i Nordland 2002. Resultater fra feltbefaringer. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (23): 1-51.
- Fjeldstad, H., Gaarder, G., Hanssen, U., Hofton, T.H. & Klepsland, J.T. 2013. Supplerende naturtypekartlegging i kommunene Hattfjeldal, Grane og Vefsn i 2012. Miljøfaglig utredning, rapport 2013 (32): 1-123.
- Flatberg, K.I. 1976. Plantefunn fra Lofoten. Blyttia 34: 23-44.
- Flynn, K.M. Gaarder, G. & Hanssen, U. 2011. Skjøtselplaner for narregyelokaliteter i Alstahaug kommune i Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (46): 1-33.
- Fremstad, E. 1982. Myggblom i Nord-Norge. Polarflokken 6 (1): 28-29.
- Fremstad, E. 1994. Norsk timian, *Thymus praecox* ssp. *arcticus*; dens status i Norge. Blyttia 52 (2): 67-80.
- Fremstad, E. 2013. *Botrychium lanceolatum* (S.G. Gmel.) Ångstr., s. 77-78 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika publishing, Trondheim.
- Friis, P.C. 1632. Norriges oc omliggende Øers sandfærdige Bescriffelse indholdendis huis vært er at vide, baade om Landsens oc Indbyggernis Leilighed oc Vilkor, saa vel i fordom Tid, som nu i vore Dage / korteligen tilsammen fattit. 185 + 11 s.
- Fægri, K. 1956. På botanisertur i Junkerdalen. Naturen 80: 131-152.
- Fægri, K. 1982a. Et bortglemt fennoscandisk tusenblad (*Myriophyllum*-taxon. Blyttia 40 (3): 149-153. [In Norwegian with English summary and captions]
- Fægri, K. 1982b. The *Myriophyllum spicatum* group in North Europe. Taxon 31 (3): 467-471.
- Faafeng, B., Brettum, P., Hassen, D.O. & Mjelde, M. 1993. Vannkvalitet i verneområder i Nordland: Kvitblikkvatnet og Vallvatnet i Fauske og Altervatnet og Storvatnet på Dønna. NIVA rapport O-93123: 1-46.
- Faafeng, B., Brettum, P., Holtan, G. & Mjelde, M. 1994. Forurensnings-tilførsels- og vannkvalitet i 4 innsjøer på Dønna i Nordland. NIVA rapport O-93123: 1-52.
- Granmo, A. 1976. *Neottia nidus-avis* funnet i Nord-Norge. Blyttia 34 (2): 157-161.
- Granmo, A. 1979a. De tidligste botaniske undersøkelser i Ofoten, 1743 – 1865. Polarflokken 3 (1): 18-29.
- Granmo, A. 1979b. De tidligste botaniske undersøkelser i Ofoten, 1743 – 1865, tillegg. Polarflokken 3 (2): 110-114.
- Granmo, A. 1982a. Bergmynte – *Origanum vulgare* – funnet i Ofoten. Blyttia 40 (1): 53-57.
- Granmo, A. 1982b. Funn av huldreblomst – *Epipogium aphyllum* – i Ofoten. Blyttia 40 (3): 191.
- Granmo, A. 1983. Virkninger av vassdragsregulering på vegetasjon og landskap i Skjomenfjellene ved Narvik. Tromsø, naturvitenskap 72: 1-190.
- Granmo, A. 1984. Rike løvskoger på Ofotfjordens nordside. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1984 (2): 1-46.
- Granmo, A. 1985. Gjøglarblom i Nord-Noreg. Polarflokken 9 (1): 91-97. Rettelse i: Polarflokken 9 (2): 164.
- Granmo, A., Elven, R. & Edvardsen, H. 1985: Flora, plantegeografi og botaniske verneverdier i Kvitforsvassdraget, Evenes (Nordland) og Skånland (Troms). Polarflokken 9 (1): 5-76.
- Grønlie, A.M. 1948. The ornitocrophilous vegetation of the bird-cliffs of Røst in the Lofoten Islands, Northern Norway. Nytt magasin for naturvidenskapene 86: 117-243.
- Gunnerus, J.E. 1766. Flora norvegica. Pars prior. Nidrosiæ (Trondheim). VIII + 96 s.
- Gunnerus, J.E. 1772. Flora norvegica. Pars posterior. Hafniæ (Copenhagen). VIII + 148 s.
- Gaarder, G. 1994. Lofotens fastlandsforbindelse. Utredning av konsekvens på tema flora. Miljøfaglig utredning, rapport 1994 (5): 1-xx.
- Gaarder, G. 1995. Botaniske undersøkelser på Rugåsnesodden, Brønnøy kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 1995 (5): 1-6.
- Gaarder, G. 1996. E6 Tysfjord. Konsekvensutredning på tema naturmiljø. Miljøfaglig utredning, rapport 1996 (3): 1-54.
- Gaarder, G. 1997a. Sundsfjord kraftverk. Konsekvensutredning på tema planteliv Miljøfaglig utredning, rapport 1997 (7): 1-62.
- Gaarder, G. 1997b. Reinskar kraftverk. Konsekvensutredning på tema planteliv. Miljøfaglig utredning, rapport 1997 (8): 1-33.
- Gaarder, G. 1997c. Biologiske undersøkelser av to planlagte kalkbrudd ved Hommelstø i Brønnøy kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 1997 (19): 1-17.
- Gaarder, G. 1998a. Biologiske undersøkelser ved et kalkbrudd ved Seljeli i Vefsn kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 1998 (5): 1-15.
- Gaarder, G. 1998b. Planendring for Melfjordutbyggingen. Virkninger på plantelivet. Miljøfaglig utredning, rapport 1998 (6): 1-20.
- Gaarder, G. 1998c. Biologiske undersøkelser ved planlagt kalkbrudd på Aldra i Lurøy kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 1998 (12): 1-13.
- Gaarder, G. 1998d. Planendring for Bjellågutbyggingen. Virkninger på plantelivet. Miljøfaglig utredning, rapport 1998 (13): 1-14.
- Gaarder, G. 1998e. Biologiske undersøkelser ved et kalkbrudd på Kvitblikk i Fauske kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 1998 (14): 1-12.
- Gaarder, G. 2003a. Forslag til forvaltningsplan for Skårfjellet naturreservat, Sømna. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (2): 1-18.
- Gaarder, G. 2003b. Forslag til forvaltningsplan for Amundsgjerdlia naturreservat, Sømna. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (3): 1-17.
- Gaarder, G. 2003c. Forslag til forvaltningsplan for Teisdalen naturreservat, Sømna. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (4): 1-16.
- Gaarder, G. 2003d. Forslag til forvaltningsplan for Mosaksla naturreservat, Brønnøy. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (5): 1-18.
- Gaarder, G. 2003e. Forslag til forvaltningsplan for Eidemslie naturereservat, Vega. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (6): 1-20.
- Gaarder, G. 2003f. Forslag til forvaltningsplan for Skellia naturreservat, Alstahaug. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (7): 1-19.
- Gaarder, G. 2003g. Forslag til forvaltningsplan for Andås naturreservat, Vefsn. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (8): 1-15.
- Gaarder, G. 2003h. Forslag til forvaltningsplan for Reppen naturreservat, Bindal. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (9): 1-19.
- Gaarder, G. 2003i. Forslag til forvaltningsplan for Arstadlia - Tverviknakk naturreservat, Beiarn. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (10): 1-18.
- Gaarder, G. 2003j. Forslag til forvaltningsplan for Vahcanjohka naturreservat, Beiarn. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (11): 1-17.
- Gaarder, G. 2003k. Forslag til forvaltningsplan for Hopvasslia naturreservat, Steigen. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (12): 1-19.
- Gaarder, G. 2003l. Forslag til forvaltningsplan for Hammarnesflåget naturreservat, Rana. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (13): 1-21.
- Gaarder, G. 2003m. Forslag til forvaltningsplan for Prestegårdsskogen naturreservat, Steigen. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (14):

- 1-20.
- Gaarder, G. 2003n. Forslag til forvaltningsplan for Veggen naturreservat, Evenes. Miljøfaglig utredning, rapport 2003 (15): 1-17.
- Gaarder, G. 2005a. Biologisk mangfold. Andøya flystasjon. Andøy kommune, Nordland. Forsvarsbygg BM-rapport 2004 (64): 1-59.
- Gaarder, G. 2005b. Biologisk mangfold. Evenes flyplass. Evenes kommune, Nordland. Forsvarsbygg BM-rapport 2004 (68): 1-60.
- Gaarder, G. 2008. Naturtypekartlegging langs planlagt ny E6 Kappskarmo-Brattåsen i Grane kommune. Miljøfaglig utredning, notat 2008 (8): 1-19.
- Gaarder, G. 2009a. Alterhaug naturreservat i Rana kommune. Naturverdier og forslag til forvaltningsplan. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (8): 1-20 + vedlegg.
- Gaarder, G. 2009b. Småkraftverk i Storelva på Dragvik i Evenes kommune. Virkninger på biologisk mangfold. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (10): 1-29.
- Gaarder, G. 2009c. Småkraftverk i Rognsåa i Evenes kommune. Virkninger på biologisk mangfold. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (11): 1-36.
- Gaarder, G. 2009d. Småkraftverk i Langsetelva i Nesna kommune. Virkninger på biologisk mangfold. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (44): 1-39.
- Gaarder, G. 2009e. Konesjonsfornyelse av Hjertvatn kraftverk og konesjon for overføring av Røvatnet, inkludert nytt kraftverk. Ballangen kommune, Nordland fylke. Virkninger på biologisk mangfold. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (49): 1-77.
- Gaarder, G. 2010a. Biologiske verdier tilknyttet planlagt vegtrasé på nordsiden av Straumvatnet, Sørfold kommune. Miljøfaglig utredning, notat 2010 (1): 1-19 + vedlegg.
- Gaarder, G. 2010b. Supplering av naturtypekartleggingen i Rana kommune. Miljøfaglig utredning, notat 2010 (1): 1-4 + vedlegg.
- Gaarder, G. 2010c. Konsekvensutredning på tema naturmiljø ved utvidelse av Mo industripark i Rana kommune. Miljøfaglig utredning, notat 2010 (9): 1-14.
- Gaarder, G. 2010d. Fauskeidet naturreservat i Fauske kommune. Naturtyper og flora. Miljøfaglig utredning, rapport 2010 (54): 1-45 + vedlegg.
- Gaarder, G. 2011. Reguleringsplan for Sjøhaugen i Bodø kommune. Naturverdier, sårbarhet og konsekvenser av fritidsbebyggelse. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (37): 1-42 + vedlegg.
- Gaarder, G. 2012a. Botanisk undersøkelse rundt Oldereid kraftstasjon ved Misvær i Bodø kommune. Miljøfaglig utredning, notat 2012 (32): 1-14.
- Gaarder, G. 2012b. Veset fjelltak i Vefsn kommune. Vurdering av naturmangfold. Miljøfaglig utredning, notat 2012 (43): 1-13.
- Gaarder, G. 2013. Biologisk mangfold i Ramnes skyte- og øvringsfelt, Tjeldsund kommune, Nordland fylke. Forsvarsbygg, BM-rapport 2012 (4): 1-40.
- Gaarder, G. 2014a. Reguleringsplan Fv 17 Kommunegrensa – Kilboghamn. Fagrapport naturmangfold. Miljøfaglig utredning, rapport 2014 (12): 1-33.
- Gaarder, G. 2014b. Kalkrike strandnære enger i Bodø kommune. Kartlegging og vurdering av forekomst. Miljøfaglig utredning, notat 2014 (19): 1-12.
- Gaarder, G. 2015. Langset kraftverk i Nesna kommune. Virkninger på biologisk mangfold. Miljøfaglig utredning, rapport 2015 (29): 1-43.
- Gaarder, G. 2016. Supplerende naturtypekartlegging i Nesna kommune i Nordland fylke i 2015. Miljøfaglig utredning, rapport 2016 (1): 1-24 + vedlegg.
- Gaarder, G. & Alvereng, P. 2010. Småkraftverk i Austpøllelva i Austpollen, Hadsel kommune. Virkninger på miljøverdier. Revidert rapport. Miljøfaglig utredning, rapport 2010 (49): 1-37.
- Gaarder, G. & Alvereng, P. 2016. Kulturmark i Vestvågøy og Steigen kommuner. Kartlegging av verdifulle naturtyper i 2015. Miljøfaglig utredning, rapport 2016 (4): 1-43 + vedlegg.
- Gaarder, G. & Fjeldstad, H. 2009a. Konsekvensutredning på tema naturmiljø for nytt alternativ Svenningåsen til E6 Brattåsen-Lien i Grane kommune. Miljøfaglig utredning, notat 2009 (10): 1-12.
- Gaarder, G. & Fjeldstad H. 2009b. Kommunedelplan E6 Brattåsen – Lien. Konsekvensutredning tema naturmiljø. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (29): 1-94.
- Gaarder, G. & Hanssen, U. 2014. Supplerende naturtypekartlegging i Hemnes kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2014 (24): 1-32 + vedlegg.
- Gaarder, G. & Høitomt, T. 2015a. Etterundersøkelser av flora og naturtyper i elver med planlagt småkraftutbygging. NVE rapport 2015 (102): 1-70 + vedlegg.
- Gaarder, G. & Høitomt, T. 2015b. Etterundersøkelse av flora og naturtyper i elver med planlagt småkraftutbygging. Miljøfaglig utredning, rapport 2015 (21): 1-140.
- Gaarder, G. & Kristiansen, G. 2009. Grunnvatnet naturreservat i Ballangen kommune. Naturtyper og fugl. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (47): 1-58.
- Gaarder, G. & Larsen, B.H. 2009. Biologisk mangfold i Narvik kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (26): 1-42 + vedlegg.
- Gaarder, G. & Melby, M.W. 2013. Naturtypene Sanddyne og Sandstrand i Bodø kommune. Vurdering av potensiale for nye registreringer. Miljøfaglig utredning, notat 2013 (29): 1-7+ vedlegg.
- Gaarder, G. & Melby, M.W. 2014. Storlia naturreservat i Rana. Naturtyper og arealbruk. Miljøfaglig utredning, rapport 2014 (16): 1-33 + vedlegg.
- Gaarder, G. & Mikkelsen, P. 2004. Biologisk mangfold. Bodø hovedflystasjon. Bodø kommune, Nordland. Forsvarsbygg BM-rapport 2004 (67): 1-48.
- Gaarder, G. & Mikkelsen, P. 2006a. Småkraftverk i Gårdselva i Austpollen, Hadsel kommune. Virkninger på miljøverdier. Miljøfaglig utredning, rapport 2006 (43): 1-38.
- Gaarder, G. & Mikkelsen, P. 2006b. Småkraftverk i Austpøllelva i Austpollen, Hadsel kommune. Virkninger på miljøverdier. Miljøfaglig utredning, rapport 2006 (44): 1-38.
- Gaarder, G. & Mikkelsen, P. 2006c. Rv. 80 Naurstadhøgda-Thallerveien, Bodø kommune. Undersøkelse av naturmiljø i tilknytning til kommunedelplan med KU. Miljøfaglig utredning, rapport 2006 (93): 1-85.
- Gaarder, G. & Wergeland Krog, O. 2015. Områderegulering for Horvnes i Alstahaug. Konsekvensutredning på tema Naturmiljø. Miljøfaglig utredning, rapport 2015 (32): 1-71.
- Gaarder, G., Holtan, D. & Larsen, B.H. 2010. Kartlegging av naturtyper i Brønnøy kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2010 (30): 1-38 + vedlegg.
- Gaarder, G., Flynn K. M. & Hanssen, U. 2011a. Granåsen dolomittfelt i Vefsn kommune. Konsekvenser for biologisk mangfold. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (12): 1-52 + vedlegg.
- Gaarder, G., Fjeldstad, H., Flynn, K.M. & Hanssen, U. 2011b. Basis-kartlegging av verneområder i Nordland. Foreløpige resultater. Miljøfaglig utredning, notat 2011 (19): 1-14.
- Gaarder, G., Flynn, K.M. & Hanssen, U. 2011c. Skjøtselplaner for narreglyelokaliteter i Brønnøy kommune i Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (45): 1-34.

- Gaarder, G., Fjeldstad, H., Flynn, K.M. & Hanssen, U. 2011d. Naturtyper i 10 verneområder i Nordland fylke. Resultater fra basiskartlegging etter NiN-metoden i 2011. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (66): 1-64 + vedlegg.
- Gaarder, G., Flynn, K.M. & Hanssen, U. 2012a. Biologisk mangfold i Rana kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2012 (3): 1-68 + vedlegg.
- Gaarder, G., Flynn, K. M., Hanssen, U. & Larsen, B. H. 2012b. Kvalitetssikring og supplerende naturtypekartlegging i Alstahaug kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2012 (4): 1-33 + vedlegg.
- Gaarder, G., Alvereng, P., Hanssen, U. & Langmo, S.H.L. 2015. Supplerende naturtypekartlegging i Nordland og Troms 2014. Registreringer gjort under søk etter nordlandsglattkrans. Miljøfaglig utredning 2015 (1): 1-23 + vedlegg.
- Hagemann, A. 1888. Spredte Bemærkninger om de i Saltedalen vildtvoksende Træer og Buske. Den norske forstforenings aarboek 1888: 114-126.
- Hanssen, U. 2011. Naturfaglige undersøkelser av ny vegtrasé for E6 i Dunderlandsdalen, Rana kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (40): 1-xx.
- Hanssen, U. & Gaarder, G. 2014. Supplerende naturtypekartlegging i Rødøy kommune, Nordland fylke, i 2013. Miljøfaglig utredning, rapport 2014 (18): 1-31 + vedlegg.
- Hanssen, U. & Holtan, D. 2011. Skjøtselsplaner for narreglyokaliteter i Leirfjord og Sømna kommuner i Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (47): 1-23.
- Hanssen, U. & Larsen, B.H. 2012. Naturtypekartlegging i Leirfjord kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2012 (6) [Ikke sett].
- Hanssen, U. & Solvang, R. 2013. Biologisk mangfold i Stokkvikva skyte- og øvingsfelt, Moskenes kommune, Nordland fylke. Forsvarsbygg, BM-rapport 2012 (3): 1-29.
- Hanssen, U., Gaarder, G. & Alvereng, P. 2013a. Sårbarhetsanalyse for Sømmela naturreservat, Andøy kommune, Nordland fylke. Miljøfaglig utredning, rapport 2013 (13): 1-51 + vedlegg.
- Hanssen, U., Gaarder, G. & Alvereng, P. 2013b. Naturtypekartlegging etter NiN på Lofotodden i Nordland fylke. Miljøfaglig utredning, rapport 2013 (39): 1-67 + vedlegg.
- Hanssen, U., Alvereng, P., Gaarder, G., Jordal, J.B. & Langmo, S.H.L. 2015a. Naturtypekartlegging i Gildeskål kommune i Nordland fylke i 2014. Miljøfaglig utredning, rapport 2015 (27): 1-35 + vedlegg.
- Hanssen, U., Alvereng, P., Gaarder, G., Jordal, J.B. & Langmo, S.H.L. 2015b. Supplerende naturtypekartlegging i Bodø kommune i Nordland fylke i 2015b. Miljøfaglig utredning, rapport 2015 (26): 1-45 + vedlegg.
- Hatten, L. & Sickel, H. 1993. Botaniske undersøkelser av kulturlandskap på Lånan, Vega kommune, Nordland - 1992. Rapport til verdens Naturfond (WWF). Botanisk hage og museum, Oslo. 12 s. + 3 pl.
- Hatten, L., Sickel, H., Norderhaug, A. & Elven, R. 1991. Botaniske undersøkelser av kulturlandskap på Lånan, Vega kommune, Nordland - 1991. Rapport til Verdens Villmarksfond. Botanisk hage og museum, Oslo. 7 s.
- Helland, A. 1897. Lofoten og Vesterålen. Norges geologiske undersøkelse 23: 1-548.
- Heltzen, I.A. 1981. Ranens Beskrivelse 1834. Rana museums- og historielag/Lofotboka. 290 s.
- Hessen, D., Lindstrøm, E.-A. & Mjelde, M. 1993. Vassdragsovervåking i forbindelse med Stor-Glomfludreguleringen. Undersøkelser av vannkjemii og vegetasjon. Sluttrapport for perioden 1990-1992. NIVA rapport O-90123: 1-77.
- Holm, V.F. 1875. En resa i Lappland och Norge. Botaniska notiser 1875: 72-80, 169-179.
- Holtan, D. 2007. Saltfjellet – Svartisen. Naturtyper og botanikk på sørsida av nasjonalparken. Miljøfaglig utredning, rapport 2007 (60): 1-45.
- Holtan, D. 2008. Kartlegging av naturtyper i Dønna kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2008 (8): 1-55.
- Holtan, D. 2011. Kartlegging av naturtyper i Bindal kommune, Nordland. Miljøfaglig Utredning, rapport 2011 (5): 1-67.
- Holtan, D. 2014. Supplerende naturtypekartlegging i Nesna kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2014 (30): 1-55 + vedlegg.
- Holtan, D. & Gaarder, G. 2008a. Kartlegging av naturtyper i Lurøy kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2008 (10): 1-87.
- Holtan, D. & Gaarder, G. 2008b. Kartlegging av naturtyper i Træna kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning rapport 2008 (11): 1-47.
- Holtan, D. & Larsen, P. 2009a. Sundsfjordfjellet i Salten. Kartlegging av naturtyper og botanisk artsregistrering. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (1): 1-64.
- Holtan, D. & Larsen, P. 2009b. Kartlegging av naturtyper i Tjeldsund kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (12): 1-53.
- Holtan, D. & Larsen, P. 2009c. Kartlegging av naturtyper i Ballangen kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (17): 1-91.
- Holtan, D. & Larsen, B.H. 2010. Kartlegging av naturtyper i Sømna kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2010 (27): 1-72.
- Holtan, D. & Prestø, T. 2008. Kartlegging av naturtyper i Herøy kommune, Nordland. Miljøfaglig utredning, rapport 2008 (9): 1-63.
- Hultén, E. 1971. Atlas över växternas utbredning i Norden. Fanerogamer och ormbunskväxter. Ed. 2. Generalstabens litografiska anstalts förlag, Stockholm. 56 + 531 s.
- Hylander, N. 1969. Några anmärkningar om de norska *Salicornia*-formerna. Blyttia 27 (4): 203-209.
- Hägerström, K.P. 1882. Bidrag til Torne Lappmarks och Ofotens Flora. Botaniska notiser 1882: 65-96.
- Häyren, E. 1919. Från Bodø til Junkerdalen. Finlandias årsbok 1919: 38-65.
- Høiland, K. 1986. Islands-karse (*Rorippa islandica*) en ukjent, men plantegeografisk interessant og truet art i Norge. Blyttia 44 (3): 113-118.
- Ihlen, P.G. 2013. Lendingelva kraftverk i Hennes kommune, Nordland. Rådgivende biologer, rapport 1826: 1-178.
- Ihlen, P.G. & Johnsen, G.H. 2010. Veiski kraftverk, Sørfold kommune, Nordland. Rådgivende biologer, rapport 1311: 1-38.
- Jacobsen, K.-O., Arnesen, G. & Johnsen, T.V. 2010. Sørfjord vindpark, Tysfjord kommune. Konsekvensutredning for naturmiljø. NINA rapport 549: 1-48.
- Johansen, V. & Elven, R. 1985. Helgeland – et eldorado for vannplanter. Blyttia 43 (1): 22-32.
- Johnsen, G.H., Hellen, B.A. & Ihlen, P.G. 2010a. Tilleggsoverføringer til Reppa kraftverk, Rødøy kommune, Nordland. Rådgivende biologer, rapport 1277: 1-37.
- Johnsen, G.H., Hellen, B.A. & Ihlen, P.G. 2010b. Fagerbakken kraftverk, Sørfold kommune, Nordland. Rådgivende biologer, rapport 1290: 1-39.
- Jonsell, B. 1987. Slåktet *Rorippa* i Norge. Blyttia 45 (1): 25-29.
- Jørstad, F.A. 1962. *Vaccinium vitis-idaea* L. var. *ovata* J. Henriksson funnet i Nord-Norge. Blyttia 29: 93-99.
- Kjærem, O. 1983. Fire edellauskogskvaliteter i Nordland. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1983 (3): 1-15.
- Korbøl, A., Groven, R. & Rolstad, E. 2007. Naturfaglige registreringer av skog på Opplysningsvesenets fonds eiendommer i Nord-Norge, Trøndelag og Vestlandet. Registrering og vurdering av verneverdier

- for utvidet skogvern. Prevista, rapport 2007 (2): 1-202.
- Kristiansen, J.N. 1982: Registrering av edellauvkoger i Nordland. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1982 (6): 1-130.
- Kristoffersen, T. 2016a. Gulveis *Anemone ranunculoides* i Vefsn. Blyttia 74 (2): 86.
- Kristoffersen, T. 2016b. Gjenfunn av marisko *Cypripedium calceolus* på Dønna. Blyttia 74 (2): 132.
- Krovoll, A. 1984. Undersøkelser av rik løvskog i Nordland. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1984 (1): 1-40.
- Kystvåg, E.K. & Østmoe, E. 2003. Biologisk mangfold i fem skyte- og øvingsfelter i Bodø kommune, Nordland: Mjelde, N11, Bestemorenga, Heggemoen og Bodin leir nærøvingsfelt. Forsvarsbygg, BM-apport 2002 (10): 1-26.
- Landmark, A. 1897. Amund Helland: Lofoten og Vesteraalen". Naturen 1897: 379-380.
- Larsen, B. H. 2008. Røst vindpark. Konsekvenser for naturmiljø. Miljøfaglig utredning, rapport 2008 (35): 1-36.
- Larsen, B.H. 2010. Røst vindpark. Konsekvenser for naturmiljø med redusert planområde. Miljøfaglig utredning, rapport 2010 (3): 1-35.
- Larsen, B.H. 2011. Seinesodden naturreservat i Bodø kommune. Naturtyper og fugl. Miljøfaglig utredning, rapport 2011 (57): 1-35.
- Larsen, B.H. & Gaarder, G. 2009. Biologisk mangfold i Evenes kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (30): 1-41 + vedlegg
- Larsen, B.H. & Gaarder, G. 2010. Kvalitetssikring og nykartlegging av naturtyper i Vevelstad kommune. Miljøfaglig utredning, rapport 2010 (31): 1-32 + vedlegg.
- Larsen, B.H. & Wergeland Krog, O. M. 2009a. Karlsøyvær naturreservat i Bodø kommune. Naturtyper, fugl og sjøpattedyr. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (37): 1-68.
- Larsen, B. H. & Wergeland Krog, O. M. 2009b. Kommunedelplan for Ytre havn i Bodø og reguleringsplan for Kvalvikodden. Konsekvenser for terrestrisk botanikk, terrestrisk zoologi og marinbiologi. Miljøfaglig utredning, rapport 2009 (46): 1-59.
- Larsen, B.H. & Wergeland Krog, O.M. 2010a. Røstlandet naturreservat i Røst kommune. Naturtyper og fugl. Miljøfaglig utredning, rapport 2010 (4): 1-37.
- Larsen, B.H. & Wergeland Krog, O.M. 2010b. Grunnfjorden naturreservat i Øksnes kommune. Naturtyper og fugl. Miljøfaglig utredning, rapport 2010 (50): 1-46.
- Lessing, C.F. 1831. Reise durch Norwegen nach den Loffoden durch Lappland und Schweden. Berlin. VI + 302 s.
- Lessing, C.F. 1848. Flora des Loffoden, s. 185-195 i Gaimard, P. (red.): Voyages de la commission scientifique du nord, en Scandinavie, en Laponie, au Spitzberg et aux Ferøe pendant les années 1838, 1839 et 1840, sur la corvette la Recherche, (...). Géographie physique, géographie botanique, botanique et physiologie, vol. 2. Arthus Bertrand/Libraire de la société de géographie, Paris.
- Lid, J & Lid, D.T. 2005. Norsk flora. 7. utgave ved Reidar Elven. Det norske samlaget, Oslo.
- Loràs, J. 2015. Fremmede treslag på Helgelandskysten – arven fra godseier Isach Coldevin. Blyttia 73 (3): 167-174.
- Malme, L. 1974. Makrofyttvegetasjonen i fem innsjøer i Vefsn, Nordland. Blyttia 32 (4): 239-250.
- Mehus, H. 1982. Botaniske undersøkelser i Slunkajavrr/Rekvatn-området i Hamarøy. Nordland. Tromura naturvitenskap 28: 1-30.
- Mejland, Y. 1943. Om floraen nord for Røsvatn. Blyttia 1: 124-126.
- Mjelde, M. 1986. Tilgroing med høyere vegetasjon i Børselva Ballangen kommune 1986. NIVA rapport O-86142: 1-15.
- Mjelde, M. & Brandrud, T.E. 1990. Tårstadvassdraget. Botaniske undersøkelser i Tennvatn, Sommarvatn, Kjerkaugvatn, Nautåvatn og Langvatn 1990. NIVA rapport O-90179: 1-25.
- Mjelde, M. & Edvardsen, H. 1994. Bendeltjønnakk – *Potamogeton compressus* L. Gjenfunnet i Norge etter 90 år. Blyttia 52 (3): 101-106.
- Mjelde, M. & Aanes, K.J. 2009. Gjerdevatn i Sømna. Miljøundersøkelse 2009. NIVA rapport 5821: 1-17.
- Mjelde, M., Bækken, T., Edvardsen, H. & Dahl Hansen, G. 2012. Undersøkelse av vannvegetasjonen i kalksjøer i Nordland og Troms, samt problemkartlegging i utvalgte innsjøer. NIVA rapport 6338: 1-48.
- Moe, D. 1970a. En oversikt over karplante-floraen i Røst herred. Blyttia 28 (2): 100-107.
- Moe, D. 1970b. A pollen analysis of an occurrence of elm in Beiar, Nordland county, northern Norway. Årbok for Universitetet i Bergen, mat.-naturv. serie 1970 (2): 1-21 + 1 pl.
- Moe, D. 1998. Contribution to the history of the Holocene distribution of *Ulmus glabra* in North Norway. Norsk geografisk tidsskrift 52: 57-63.
- Mordt, G. (red.) 2008. Norge i 1743. Innberetning som svar på 43 spørsmål fra Danske Kanselli. 5. Møre og Romsdal. Sør-Trøndelag. Nord-Trøndelag. Nordland. Troms. Riksarkivet/Solum, forlag. 456 s.
- Mølster, L. 1986. Hovedekskursjon til Ofoten 2. august. Polarflokken 10 (2): 173-175.
- Nettelblatt, M.G. 1982. Flora og vegetasjon i Lomsdalsvassdraget, Helgeland i Nordland. Det kongelige norske videnskabers selskab, museet, rapport, botanisk serie 1982 (2): 1-60.
- Nettelblatt, M. 1983. Regionflora for Salten. Polarflokken 6 (1): 15-20.
- Nettelblatt, M. 1985. Glimt fra prosjektet Saltens flora 1985. Polarflokken 9 (2): 169-170.
- Nettelblatt, M. 1986. Nyfunn av karplanter i Nordland, vesentlig Salten. Polarflokken 10 (2): 119-128.
- Nettelblatt, M.G. 1993a. Den rike floraen i det frodige Salten. Polarflokken 17 (2): 273-283.
- Nettelblatt, M.G. 1993b. Nye innslag i Bodøs vegkantflora. Polarflokken 17 (3): 559-566.
- Nettelblatt, M.G. 1999a. Ekskursjon til Nordstøa i Bodø, 12.7.1998, i samarbeid med Salten naturlag. Polarflokken 23 (1): 107-108.
- Nettelblatt, M.G. 1999b. Salten naturlags botanikkture i 1998. Polarflokken 23 (1): 110.
- Nettelblatt, M.G. 2015. Blåmarimjelle *Melampyrum nemorosum* ny art for Nord-Norge. Blyttia 73 (4): 208.
- Nettelblatt, M.G. & Breivik, A.B. 1999. Ny nordgrense for ormetunge (*Ophioglossum vulgatum*) i Gildeskål, Nordland. Polarflokken 23 (1): 33-34.
- Nettelblatt, M.G. & Karlsen, S. 1999. Nyfunn i Salten (Nordland) 1998. Polarflokken 23 (1): 29-31.
- Nettelblatt, M.G. & Romstad, H. (red.) 2003. Verdifulle kulturlandskap i Nordland. Rapport fra registreringer i perioden 1992-95. Fylkesmannen i Nordland, miljøvernavdelingen. 141 s.
- Neumann, L.M. 1905. Bidrag till kännedom af floraen vid Saltenfjord och på Sullitälma-området i Norge. Botaniska notiser 1905: 251-282, 323-327.
- Nilsen, K. & Arnesen, G. 2010. Fargerielva kraftverk i Bodø. Biologiske utredninger. Ecofact rapport 33: 1-27.
- Nilsen, K., Strann, K.-B. & Birkeland, I. 2010a. Fuglefauna og naturtyper langs Fv 17 Storvik – Reppen i Meløy og Rødøy i Nordland fylke. Biologiske kartlegginger. Ecofact rapport 40: 1-49.
- Nilsen, K., Birkeland, I., Sommersel, G.-A. & Sortland, F. 2010b. Utredning av 6 områder i forbindelse med ny byplan for Svolvev i Vågan kommune, Nordland fylke. Biologiske verdier. Ecofact

- rapport 44: 1-42.
- Norderhaug, A., Johansen, A. & Karlsen, G. 2008. Innspill til forvaltningsplan for jordbrukslandskapet i Røst kommune. «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i Nordland». Bioforsk Midt-Norge. 47 s.
- Nordhagen, R. 1925. Om sammenhengen mellom fuglelivet og vegetasjonen paa Røst i Lofoten. *Naturen* 49: 339-345.
- Nordhagen, R. 1935. Fortegnelse over fredlyste planter innenfor Junkerdalen – Balvatnet fredningsfelt. *Naturfredning i Norge, årsberetning 1934*: 14-16.
- Norman, J.M. 1883. Yderligere bidrag til kundskaben om karplanternes utbredning i det nordenfjeldske Norge søndenfor polarkredsen. *Archiv for matematik og naturvidenskab* 8: 1-186.
- Norman, J.M. 1894. Norges arktiske flora. I. Speciel plantetopografi. Første del. 760 s. + kart. Kristiania.
- Norman, J.M. 1900. Norges arktiske flora. I. Speciel plantetopografi. Andre del. VIII s. + s. 761-1487. Kristiania.
- Norman, J.M. 1901. Norges arktiske flora. II. Oversigtlig fremstilling af karplanternes utbredning, forhold til omgivelsene m.m. VIII + 623 + VIII s. Kristiania
- Notø, A. 1924. Nye planteformer fra Salten. *Nyt magasin for naturvidenskaberne* 61: 223-283.
- Ofte, A. 1995. «Siste sjanse» for Nord-Norges største alme forekomst? *Polarflokken* 19 (1): 78-80.
- Ofte, A. 1996. Nordland. Landskap langs leia: Engeløya. *Ottar* 1996 (1): 36-37.
- Ofte, A. 2003. Kystgrisorer *Hypochoeris radicata* vokste i Sandnessjøen i 1969. *Blyttia* 61 (4): 226-228.
- Ofte, A. & Alm, T. 1997. Russehøymol (*Rumex confertus*) i Norge og tilgrensende strøk av Russland. *Blyttia* 55 (4): 189-199.
- Ofte, A. & Rydgren, K. 1997. Skogbingel (*Mercurialis perennis*) i Nordland. *Polarflokken* 21(3): 203-215.
- Ofte, A. & Vange, V. 1995. Funn av maigull (*Chrysosplenium alternifolium*) i Nord-Norge. *Polarflokken* 19 (1): 11-16.
- Ofte, A. & Vange, V. 1996. Nordland. Bleikvassli: gruvesamfunn og fjellbygd. *Ottar* 1996 (1): 31-32.
- Ofte, A. & Vange, V. 1997a. "Jonas" (*Fallopia japonica*) i Storfjorden, Brønnøy kommune. *Polarflokken* 21 (1): 68.
- Ofte, A. & Vange, V. 1997b. Engstarr (*Carex hostiana*) i Grane og Hattfjelldal kommuner. *Polarflokken* 21 (2): 134-136.
- Ofte, A. & Vange, V. 1998. Kransmynte (*Clinopodium vulgare* L.) i Nordland. *Polarflokken* 22 (1): 45-50.
- Ofte, A., Edvardsen, H., Vange, V. & Tveraabak, U. 1993. Botaniske undersøkelser av kulturlandskap i Nordland. Rapport til Fylkesmannen i Nordland, miljøvernavdelingen. 218 s.
- Ofte, A., Arntsen, A. & Nettelblad, M.G. 2003. Isolert forekomst av finnmarkfrøstjerne *Thalictrum simplex* ssp. *boreale* i Saltidal, Nordland. *Blyttia* 61 (3): 142-145.
- Parducci, L., Jørgensen, T., Tollefsrud, M.M., Elverland, E., Alm, T., Fontana, S.L., Bennett, K.D., Haile, J., Matetovici, I., Suyama, Y., Edwards, M.E., Rasmussen, M., Boessenkool, S., Coissac, E., Brochmann, C., Taberlet, P., Houmark-Nielsen, M., Krog Larsen, M., Orlando, L., Gilbert, M.T.P., Kjær, K.H., Alsos, I.G. & Willerslew, E. 2012. Glacial survival of boreal trees in northern Scandinavia. *Science* 335 (6072): 1083-1086.
- Pedersen, O. 2002. Karplanteherbarene – hva har samlet seg der? *Blyttia* 60 (2): 103-116.
- Pontoppidan, E. 1752.-: Det første Forsøg paa Norges Naturlige Historie. Første Deel. Kiøbenhavn. Fortale + 338 s.
- Pontoppidan, E. 1753. Det første Forsøg paa Norges Naturlige Historie. Anden Deel. Kiøbenhavn. Fortale + 464 s. + register.
- Prestø, T. 2013. Trenger herbariet ved NTNU Vitenskapsmuseet flere karplanteobjekter fra Midt-Norge? *Orebladet* 16 (2): 3-15.
- Qvigstad, J. & Wicklund, K.B. 1929. Major Peter Schnitlers grenseeksaminasjonsprotokoller 1742-1745. Bind 2. Kjeldeskriftfondet, Oslo. 475 s.
- Reiersen, J. 1944. Plantelister fra vatn i Vesterålen. *Blyttia* 2: 42-47.
- Reiersen, J. 1945. *Malaxis paludosa* funnet på Hinnøy. *Blyttia* 3: 114.
- Reiersen, J. 1949. Nyere plantefunn fra Lofoten – Vesterålen – Hinnøy. *Blyttia* 7: 44-46.
- Reiersen, J. 1985: Rasmus Arntzen, botaniker og blomstertegner i Vågan på 1800-tallet. *Polarflokken* 9 (2): 125-134.
- Reiersen, J. 1986: Funn av karplanter vesentlig 1980 - 85, de fleste i øygruppen Lofoten – Vesterålen – Hinnøy. *Polarflokken* 10 (1): 55-78.
- Reiersen, J. 1994. Kvitveis nord for Salten. *Polarflokken* 18 (1): 3-40.
- Reiersen, J. & Simes, J. 1991a. Eple (*Malus domestica*) forvillet i Moskenes. *Polarflokken* 15 (1): 7-10.
- Reiersen, J. & Simes, J. 1991b. Tjønngress (*Littorella uniflora*) – et gammelt og to nye funn. *Polarflokken* 15 (1): 19-20.
- Reiersen, J. & Skifte, O. 1988. Gammelt og nytt om floraen på Røst-øyene. *Polarflokken* 12 (2): 215-248.
- Reiersen, J. & Sortland, A. 1991. Amerikamjølke (*Epilobium adenocaulon*) funnet i Nord-Norge. *Polarflokken* 15 (2): 147-148.
- Reinhammar, L.-G. 1998. Kommentarer om vit- og fjällyxne (*Pseudorchis albida* s.lat., Orchidaceae) i Nordnorge. *Polarflokken* 22 (2): 139-145.
- Rekdal, Y., Bjørklund, P.K. & Angeloff, M. 1999. Vegetasjon og beite i Hadsel kommune. Rapport frå vegetasjonskartlegging. *NIJOS rapport* 1999 (3): 1-86.
- Rekdal, Y., Bjørklund, P.K. & Angeloff, M. 2001. Vegetasjon og beite i Sortland kommune. Rapport frå vegetasjonskartlegging. *NIJOS rapport* 2001 (6): 1-81.
- Resvoll-Holmsen, H. 1929. De fredede planter i Junkerdalsuren, på Solvågtind og Båttfjell. *Norsk geografisk tidsskrift* 2: 256-266.
- Rune, O. 1957: De serpentinicola elementen i Fennoskandiens flora. *Svensk botanisk tidskrift* 51 (1): 43-105 + 2 pl.
- Rønning, O.I. 1954. The vegetation of the *Ulmus glabra* locality in Beiar, Northern Norway. *Nytt magasin for botanikk* 3: 197-202.
- Rørslett, B. 1976. Undersøkelse av begroingsforhold i Lille Glomvatn, Glomfjord, Nordland. *NIVA rapport* 90: 1-8.
- Singsaas, S. 1991. Konesjonspålagte botaniske undersøkelser i forbindelse med Storglomfjordutbygginga, Meløy, Nordland. Universitetet i Trondheim, Vitenskapsmuseet, rapport, botanisk serie 1991 (1): 1-xx.
- Simes, J. 1980. Noen plantefunn på Vestvågøy i Lofoten. *Polarflokken* 4 (1): 104-108.
- Skifte, O. 1985. Nytt funn av grønlandsstarr – *Carex scirpoidea* Michx. – i Nordland fylke. *Blyttia* 43 (1): 16-21.
- Skifte, O. 1988. Feltparbeid i vårt nordligste utbredelsesområde for grønlandsstarr (*Carex scirpoidea*). *Blyttia* 46 (1-2): 15-22.
- Skifte, O. 1996. Botaniske observasjoner under eit besøk på Sør-Armøy, Gildeskål herad, m.a. knegress (*Danthonia decumbens*). *Polarflokken* 20 (1): 75-78.
- Skogen, A. 1991. Kystarve, *Cerastium diffusum*, biologi og klimakrav med bakgrunn i en forekomst ved Saltstraumen i Nordland. *Blyttia* 49 (3): 115-120.
- Skoglund, T. 1998a. Noen plantefunn fra Meløy i Nordland. *Polarflokken* 22 (1): 39-44.
- Skoglund, T. 1998b. Floraen i Meløy, Nordland. *Polarflokken* 22 (2): 165-270.

- Skoglund, T. 1999. Floraen i Glomfjellet i Nordland. Polarflokken 23 (2): 165-185.
- Skoglund, T. 2003. Tindved (*Hippophaë rhamnoides*), mannosøtgras (*Glyceria fluitans*) og andre nye bidrag til floraen i Meløy kommune i Nordland. Polarflokken 27 (1): 31-41.
- Skoglund, T. 2014. Prosjekt Saltens flora – status 2013. Polarflokken 35 (2): 51-76.
- Skoglund, T. 2015a. Pestplanter i Nord-Norge: platanlønn (*Acer pseudo-platanus*). Polarflokken 37 (2): 85-89.
- Skoglund, T. 2015b. Pestplanter i Nord-Norge: hagenøkleblom (*Primula elatior*). Polarflokken 37 (2): 139-142.
- Skoglund, T. 2015c. Pestplanter i Nord-Norge: de store slirekne-artene – parkslirekne (*Reynoutria japonica*), kjempeslirekne (*R. sachalinensis*) og hybridslirekne (*R. ×bohemica*). Polarflokken 37 (2): 147-151.
- Skoglund, T. 2016. Floraen i Låhko nasjonalpark, Nordland. Polarflokken 38 (2): i trykk.
- Skoglund, T. & Nettelblad, M. 1999. Noen observasjoner av myrtistel (*Cirsium palustre* (L.) Scop.), hovedsaklig i Salten (Nordland). Polarflokken 23 (1): 3-7.
- Skoglund, T. & Nettelblad, M. 2000. Nyfunn i Salten/Nord-Helgeland (Nordland), hovedsaklig i 1999. Polarflokken 24 (1): 111-115.
- Skoglund, T. & Nettelblad, M. 2001a. Nytt om floraen i Salten (Nordland). Polarflokken 25 (1): 7-16.
- Skoglund, T. & Nettelblad, M. 2001b. Knegras (*Danthonia decumbens*) – ny nordgrense på Lauvøya i Steigen (Nordland). Polarflokken 25 (1): 99-102.
- Skoglund, T. & Nettelblad, M.G. 2002. Salten Naturlags florainventering i Sultjelmafjellene 2002. Polarflokken 26 (2): 169-180.
- Skoglund, T. & Nettelblad, M.G. 2009. Prosjekt Saltens Flora – florakartlegging i Salten 2003-2007. Polarflokken 31 (2): 67-94.
- Skoglund, T. & Nettelblad, M.G. 2011. Prosjekt Saltens flora – kartlegging av floraen i deler av Bodø, Gildeskål og Beiarn 2010. Polarflokken 33 (2): 63-70.
- Skoglund, T. & Østerkløft, B.-G. 2015. Pestplanter i Nord-Norge: sitkagran (*Picea sitchensis*). Polarflokken 37 (2): 133-138.
- Skottvoll, B.S. 2012. Småkraftverk i Lussidalen, Leirfjord. Biologiske utredningr. Ecofact rapport 246: 1-27.
- Stettjord, S. 1971. Reintind, et botanisk interessant fjell på vestsiden av Skjomen. Blyttia 29 (2): 109-113.
- Solstad, H. & Elven, R. 2015. Karplanter (Pteridophyta, Pinophyta og Magnoliophyta), s. 59-72 i Henriksen, S. & Hilmo, O. (red.): Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Trondheim.
- Sommerfelt, S.C. 1826. Supplementum florae Lapponicae qvam edidit Dr. Georgius Wahlenberg. Christianiae. XII + 331 s.
- Sommersel, G.-A. 2010a. Holmstranda gård i Hemnes kommune, Nordland fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 46: 1-19.
- Sommersel, G.-A. 2010b. Bredek, Inner-Bredek, Stormdalsgården og Granneset i Rana kommune, Nordland fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 47: 1-102.
- Sommersel, G.-A. 2010c. Rapliåsen gård i Hemnes kommune, Nordland fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 48: 1-51.
- Sommersel, G.-A. 2010d. Kvalbukta i Hemnes kommune, Nordland fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 46: 1-45.
- Sommersel, G.-A. 2010e. Åsen i Bodø kommune, Nordland fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 51: 1-27.
- Sommersel, G.-A. 2011a. Skjøtselsplan for Heggli gård, slåttemark, Rana kommune, Nordland fylke. Ecofact rapport 131: 1-11.
- Sommersel, G.-A. 2011b. Skjøtselsplan for Dverset, slåttemark, Saltedal kommune, Nordland fylke. Ecofact rapport 132: 1-10.
- Sommersel, G.-A. 2011c. Skjøtselsplan for Krykkjø, slåttemark, Saltedal kommune, Nordland fylke. Ecofact rapport 134: 1-12.
- Sommersel, G.-A. 2011d. Skjøtselsplan for Løvøy gård Steigen kommune, Nordland fylke. Slåttemark, hagemark og naturbeitemark. Ecofact rapport 146: 1-24.
- Sommersel, G.-A. 2012. Bø på Engeløya, Steigen kommune. Naturtypekartlegging. Ecofact rapport 149: 1-20.
- Sommersel, G.-A. & Arnesen, G. 2014. Åkvikmyra, Vefsn kommune. Vurdering i henhold til rødlista for naturtyper. Ecofact rapport 115: 1-9.
- Sommersel, G.-A. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Vesterålen – Lødingen, Hadsel, Sortland og Andøy. Ecofact rapport 173: 1-105.
- Sortland, A. 1987. Nyfunn av *Asplenium* i Lofoten – Vestvågøy – Austvågøy – Lille Molla. Polarflokken 11 (2): 79-82.
- Sortland, A. 1988. Nyfunn fra Lofoten. Polarflokken 12 (3): 255-260.
- Sortland, A. 1991a. Kystbjørkeskog med storfrytle (*Luzula sylvatica*) i Lofoten. Polarflokken 15 (1): 11-18.
- Sortland, A. 1991b. Ny nordgrense for blåstarr (*Carex flacca*). Polarflokken 15 (2): 157-159.
- Sortland, A. 1991c. Knappsviv (*Juncus conglomeratus*) og lyssiv (*J. effusus*) i Nord-Norge. Polarflokken 15 (2): 201-213.
- Sortland, A. 1992a. Ny nordgrense for kystbjørnnskjegge (*Trichophorum cespitosum* ssp. *germanicum*). Polarflokken 16 (1): 15-18.
- Sortland, A. 1992b. Ryllisiv (*Juncus articulatus*) i Nord-Norge. Polarflokken 16 (1): 57-60.
- Sortland, A. 1992c. Mannfallet – en botanisk oase på Vestvågøy i Lofoten. Polarflokken 16 (1): 153-162.
- Sortland, A. 1993. Kysttjønnaks (*Potamogeton polygonifolius* Pourr.) i Nord-Norge. Polarflokken 17 (3): 485-490.
- Sortland, A. 1996a. Litt om furu i Lofoten. Polarflokken 20 (1): 3-7.
- Sortland, A. 1996b. Jervrapp (*Poa arctica*) og fjellpestrot (*Petasites frigidus*) på Klevheia på Vestvågøya. Polarflokken 20 (2): 120.
- Sortland, A. 1996c. Kvitturle (*Leuorchis albida* ssp. *albida*) i Lofoten. Polarflokken 20 (2): 121-128.
- Sortland, A. 1997. Utbredelse og hyppighet av bregner i Lofoten og Vesterålen. Polarflokken 21 (2): 241-259.
- Sortland, A. 1999. Skruhavgress (*Ruppia cirrhosa*) gjenfunnet i Nord-Norge etter 120 år. Polarflokken 23 (2): 209-210.
- Sortland, A. 2002a. «Opstigende til fjeldets øverste top» – Grunnfjorden på Austvågøya 118 år etter J. M. Norman. Polarflokken 26 (2): 109-122.
- Sortland, A. 2002b. Utbredelsen til kråkefot- og snelleplanter i øygruppen Lofoten – Vesterålen – Hinnøya. Polarflokken 26 (2): 151-168.
- Sortland, A. 2002c. Jervrapp (*Poa arctica* R. Br.) i Lofoten og Vesterålen. Polarflokken 26 (2): 181-188.
- Sortland, A. 2003. Et rikt våtsnøleie på olivin på Austvågøya i Lofoten. Polarflokken 27 (1): 9-19.
- Sortland, A. 2006. Starr i øygruppen Lofoten – Vesterålen – Hinnøya. Polarflokken 30 (1): 3-78.
- Sortland, A. 2015a. Pestplanter i Nord-Norge: sandlupin (*Lupinus nootkatensis*). Polarflokken 37 (2): 121-124.
- Sortland, A. 2015b. Pestplanter i Nord-Norge: hagelupin (*Lupinus polyphyllus*). Polarflokken 37 (2): 125-128.
- Sortland, A., Reiersen, J. & Simes, J. 1990. Jervrapp (*Poa arctica* R. Br.) i Lofoten. Polarflokken 14 (2): 189-194.
- Spjelkavik, W. & Olsen, K.L. 2000. Dvergrubblom (*Draba crassifolia*) i Sultjelma: gjenfunn av Carl Fredric Carlssons store forekomst. Polarflokken 24 (1): 25-28.

- Steen, S. 1983. Da eg flytta nordgrensa til planten *Origanum vulgare* og om korleis det gjekk til. Polarflokken 7 (1): 19-22.
- Sternér, E. 1916. Floristiska anteckningar från trakten kring Torne träsk och ett par platser i Norges Nordland. Svensk botanisk tidskrift 10 (1): 91-96.
- Storm, Gustav (ed.) 1881: Samlede Skrifter af Peder Claussøn Friis. Udgivne for den norske historiske Forening. Kristiania. LXXXIII + 1 + 493 pp.
- Strann, K.-B. & Bjørke, J.W. 2010. Orkideer i Nord-Norge. Arctic research and consulting. 80 s.
- Straumfors, P. 1980. Funn av piggeple, *Datura stramonium*, i Nordland. Blyttia 38 (2): 81.
- Straumfors, P. 1995. Brei dunkjevle (*Typha latifolia*) funnen i Nordland. Polarflokken 19 (2): 221-222.
- Strompdal, K. 1940. Planteliste frå Velfjord i Nordland. Nytt magasin for naturvidenskapene 80: 49-82.
- Tveraabak, U. 1995. Funn av storklokke (*Campanula latifolia*) og pors (*Myrica gale*) i Lofoten. Polarflokken 19 (2): 151-155.
- Vange, V. & Often, A. 1996. Nordland. Dyrøya i Lurøy - den siste husmann under Husby gods. Ottar 1996 (1): 33-35.
- Vinkenes, P. & Bjørklund, O.M. 1987. Noen funn av knerot (*Goodyera repens*) i Salten. Polarflokken 11 (2): 83-85.
- Vorren, K.-D. 1979. Myrinventeringer i Nordland, Troms og Finnmark sommeren 1976, i forbindelse med den norske myrreservatplan. Tromsura, naturvitenskap 3: 1-118.
- Wahlenberg, G. 1812. Flora lapponica. Berolini [Berlin]. LXVI + 550 s.
- Wegener, C. 2014. Undersøkelse av naturmangfold i forbindelse med utplantning av lutzgran. To områder i Hadsel og Sortland kommuner. Ecofact rapport 387: 1-23.
- Wischmann, F. 1965. Huldreblomsten (*Epipogium aphyllum*) i Norge. Blyttia 23: 125-140.
- Wischmann, F. 2013. *Eriophorum gracile* W.D.K.J. Koch ex Roth, s. 201-203 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika, Trondheim.
- Wischmann, F. & Elven, R. 2013. *Luzula pallescens* Sw., s. 248-250 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika, Trondheim.
- Wischmann, F., Elven, R. & Fremstad, E. 2013. *Carex heleonastes* Ehrh. ex L.f., s. 121-123 i Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (red.): Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. Akademika, Trondheim.
- Zetterstedt, J.W. 1822. Resa genom Sweriges och Norriges lappmarker, förrättad år 1821. Lund. 231 s.
- Aanes, K. J. & Mjelde, M. 1999. Børselvprosjektet. Rapport nr. 1. Børselvprosjektet, makrovegetasjon og tilgroingsproblematikk. NIVA rapport 4062: 1-49.

Plantepresser til salgs

Snekkerverkstedet ved kriminalomsorgen ved Bodø kretsfengsel lager plantepresser på bestilling.

Plantepressene er i tre/kryssfiner og er 40 x 29 cm. De er påsatt spennebånd (kan kappes i ønsket lengde av mottaker). Midt på er det et solid bærehåndtak som fungerer sammen med spennbandet til å presse platene sammen. Prisen er meget gunstig (ca 700).

Interesserte kan kontakte: Tor Stenseth, tlf 99249527 tor.stenseth@kriminalomsorg.no

Blomstervandringer i Østfold

En turguide der Østfolds flora presenteres ved 67 vandringer fordelt på alle fylkets kommuner. Boka er utgitt av Østfold Botaniske Forening. Den er rikt illustrert med fotografier, akvareller og instruktive kart til hver tur. 325 sider spekket med opplysninger om finnesteder, kjennetegn og litt om hvordan folk brukte plantene i arbeid og lek, til mat og medisin.

Prisen er kr 398 + frakt. Boka lanseres i november 2017 og blir til salgs hos alle bokhandlerne i Østfold. Den kan bestilles på e-postadressen: henrik.andreas.torp@gmail.com eller ingar.batvik@hiof.no. Boka blir sendt med faktura.

